VAKIT KİTAP KUPÖNU

Bu kuponlardan 15 tanesini getiren okuyucularımıza 2337 sayfalık 10 kitab, 25 kuruş mukabilinde verilecektir. (Kitapların posta ile gönderilmesini isteyenler sevk ücreti olarak ayrıca 25 kuruş göndermelidir.) — Bu kuponu kesip saklayınız —

Başvekil Parti Umumî merkezinde

Ankara, 22 (Hususî) — Başvekil Dr. Refik Saydam bugün C. H. Partisi umumî merkezine gelerek umumî kâtip Fikri Tüzerle parti işleri etrafında görüşmüştür.

HERYERDE 3 KURUS

VAKIT

CUMA 23 ŞUBAT 1940 ☆ YIL: 23 * SAYI: 7944

İDARE EVİ: Ankara Cad. İSTANBUL *Telgraf: VAKIT* Posta kutusu: 46* Telefon: 21413 (Yazı) - 24370 (İdare)

Bakûden Romanyaya nakil edilen ham petrollar

Londra, 22 (A.A.) — Deyli Telegraf gazetesinin Bükreş muhabirinin bildirdiğine göre Bakûdan ilk işlenmemiş petrol hamulesi, bugün Köstenceye gelmiştir. Bu işlenmemiş petrol, Ploesti'de Almanların kontrolü altında bulunan petrol tasfiyehanelerine gidecektir.

İngilterenin Finlere yardımı

144 tayyare, 150 tank dafi topu, 20.000 tank mayini, 50.000 el bombası ve siper topları verdi

Sovyetlerin bütün cephelerdeki yeni taarruzları da püskürtüldü

Londra, 22 (A.A.) — Reuter: İngiltereden Finlandiyaya aşağıdaki harp malzemesi gönderilmiştir:

144 tayyare, 150 tank dafi topu, 20 bin tank mayni, 50 bin el bombası, yirmi beş obüs topu, 100 seri makineli tüfek, 24 tayyare dafi topu, 30 siper topu, 6 tonluk 4 tank, 6 pusluk 12 top, 10 siper havan topu.

Toplarla birlikte mebzul cephane de yollanmıştır.

Ayrıca, İngilteredn Finlandiyaya mühim miktarda gaz maskesi, çadır, elbise, askerî telefon malzemesi ve sıhhî malzeme ile ilâç da gitmiştir.

FİN TEBLİĞİ:

Helsinki, 22 (A.A.) — 22 Şubat Finlandiya tebliği:

Dün Ruslar Kareli berzahında ve Viburg cenubunda Kamara istikametinde Viya Oksi ve Taipala nehirleri üzerinde müteaddit taarruzlarda bulunmuşlardır. Dün bütün gece devam ettikten sonra bu taarruzlar püskürtülmüştür. Rusların yalnız Saipala'daki zayiatları 2.000 dir. Ladoganın şimali şarkisinde Finlandiyalılar, düşmanın bir mevziini zaptetmişlerdir. Ve 300 esir almışlardır. Ladoga gölü sahilerinde düşmanın müteaddit iaşe koları imha edilmiştir.

Diğer mıntakalarda kaydedilecek mühim bir şey olmamıştır.

Finlandiya tayyareleri birçok

(Devamı 5 incide)

Bitaraflığın müdafaası

Yazan: *Asım Us*

Altmark ismindeki Alman gemisinin Norveç kara sularında bulunduğu bir sırada İngiliz harp gemileri tarafından takip edilerek içindeki 300 den fazla İngiliz esirinin alınması nihayet Milletler Cemiyetine, yahut beynelmilel bir Lahey hakem mahkemesine kadar ehemmiyetli bir mesele şekline girdi. Norveç hükûmeti İngilizlerin bitaraflık hakkına tecavüz ettiklerini ileriye sürerek alman harp esirlerinin memleketine teslim edilmesini istedi. İngiltere hükûmeti ise Norveçin Alman harp gemisine karşı kendi bitaraflığını müdafaa ettiğini ve bu bitaraflığın daha evvel Almanlar tarafından ihlâl edilmiş bulunduğunu iddia etti. İngiliz harp gemilerinin bu hareketlerinde beynelmilel hukuka aykırı bir cihet görmediği cevabını veriyor. Bu cevap üzerine Almanyanın tazyiki altında ne yapacağını şaşıran Norveç hükûmeti işin içinden kendi haysiyetini kurtarmak için itilâfı beynelmilel heyetin bu hususta havale etmekten başka bir çaresi göremiyor.

Altmark esasen bir Alman tiftik gemisiydi. Fakat harp çıktıktan sonra Almanlar bu gemiye 300 esir yerleştirdiler; aynı zamanda müntehir Graf von Spee cep kruvazörüne muavin olarak tayin edilen cep kruvazörü Graf Spee bandırası altında açık denizlerde korsanlık ederek batırdığı İngiliz gemilerinden alıkoydukları esirleri Altmark gemisinde

(Devamı 5 incide)

İstanbula modern bir kütüphane binası yapmak lâzım!

Yazan: *Y. Ragıp Onen*

Altmark ismindeki Alman vapurundaki İngiliz esirlerini kurtaran Kozak torpitosu

Gördeste korkunç bir heyelân başladı

Tehlikeli görülen evler boşaltılıyor

Gördes, 22 (Hususî Muhabirimizden) — **Gördeste başlayan heyelân korkunç bir surette ilerlemektedir. Kaymakamlık mütemadiyen tehlike gösteren evleri boşaltmaktadır. Heyelânın bugünkü vaziyeti karşısında Gördesi başka bir sahaya nakletmek zarureti vardır.**

Acil tedbirler büyük bir faciayı önliyecektir.

Ankarada

Dün müteaddit zelzeleler oldu

Ankara, 22 (A.A.) — Bugün saat 9 dan itibaren Ankarada kısa fasılalarla biribirini takip eden müteaddit yer sarsıtıları olmuştur.

Bunlardan saat 14.22 de olanı oldukça kuvvetli idi.

Sivas, 22 (A.A.) — Dün saat 14.15 de şehrimizde altı saniye süren oldukça şiddetli bir zelzele kaydedilmiştir. Hasar yoktur.

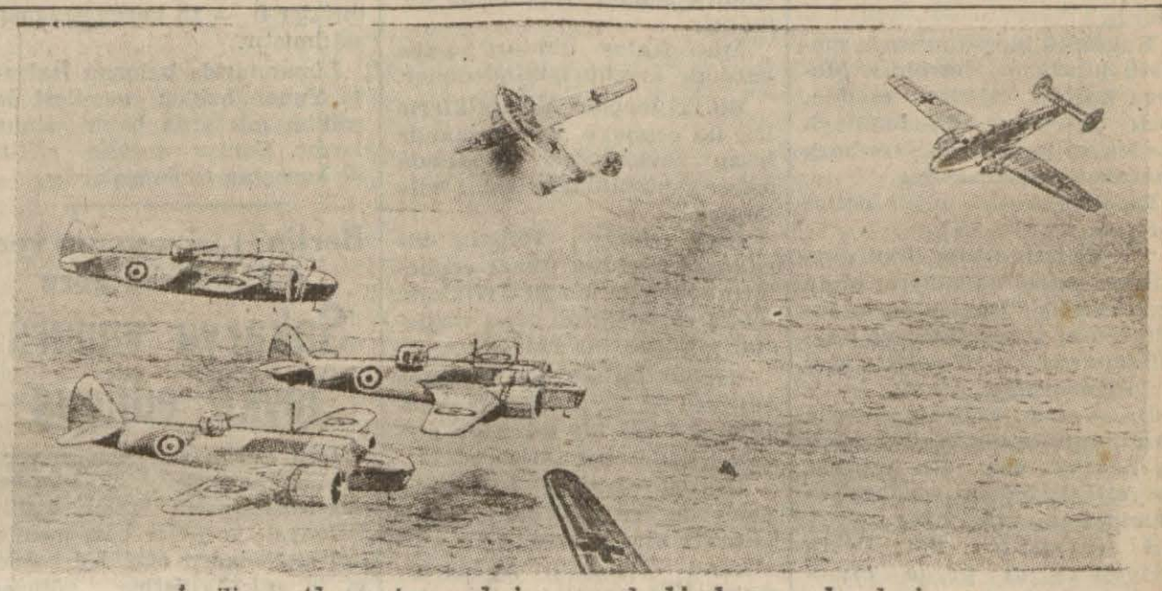

İngiliz ve Alman tayyareleri arasında bir hava muharebesi

Dün 3 Alman tayyaresi düşürüldü

Garp cephesinde topçu ateşleri oluyor

Londra, 22 (A.A.) — Hava işleri nezareti, Heinkel sistemindeki iki Alman tayyaresinin bugün öğleden sonra İngiliz avcı tayyareleri tarafmdan düşürülmüş olduğunu bildirmektedir.

Londra, 22 (A.A.) — Hava işleri nezareti, bir düşman tayyaresinin bugün bir İngiliz tayyaresi tarafından İngilterenin şimal sahili açıklarmda düşürülmüş olduğunu bildirmektedir.

Amsterdam, 22 (A.A.) — Şimal denizi tarafmdan Alman arazisine taarruz etmiş olan İngiliz tayyareleri Holanda arazisinde kâin Hender askerî limanı üzerinde de uçmuşlardır.

Ancak bu tayyareler, Holandanın tayyare dafi topları tara-

(Devamı 5 incide)

Yeni beşer hukuku hakkında anket:

Vels'in üçüncü makalesi

Vels'in birinci ve ikinci makalesinden sonra bugün yeni beşer hukuku beyannamesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarını ihtiva eden üçüncü makalesini veriyoruz:

... Şunu işaret etmek istiyoruz ki, üç türlü kanun vardır.:

1 — Esas haklar kanunu,

2 — Zarurî, itibarî hükümler,

3 — Beşer işleri maşerileştikçe günden güne mühim bir şekil alan muhtelif iktısadî ve içtimaî teşkilât kanunları.

1 inci nevi kanun herkesçe malûmdur. İkinci nevi kanunu da bütün alâkadarları bilir. Fakat 3 üncü nevi kanun ise herhangi bir kimsenin çerçevesinden çıkar ve her alâkadar kimsenin, bu kanunun kendisini alâkadar eden neticesini bilmesi için vâzıhan tayin edilmesi ve daima gözden geçirilerek tadil edilmesi lâzımdır.

Şimdi, bu başlangıçtan sonra, üçüncü maddeye geçebiliriz:

MADDE: 3 — Bu beyanname ile konan prensipler, herkes tarafından muta; insani ana haklar olarak bir kanunda adlî bir şekilde tarif edilir. Bu prensipler gizli veya açık hiçbir muahede-

(Devamı 5 incide)

Günlerin Peşinden:

Bir noksan

Karaköy postahanesinin önünde bir saat var. Gündüzleri bilhassa Galata tarafmdan köprüye gelenlerin işine çok yaradığı şüphesiz; fakat akşam karanlığı bastıktan sonra ışıksızlıktan yelkovan ile akrebi görmek mümkün olmadığı için kimseye bir faydası dokunmayor. Bir hayır sahibi çıksa da bu saate bir de refektörlü lâmba koysa; bu mahzur da ortadan kalkacak. İnsanbul halkı bu saatten gündüzleri olduğu gibi geceleri de istifade edecek.

Bu saati oraya koyan İş Bankasıdır. Acaba bu hayır sahibine giderk:

— El'ihsân bittemam!"

Diyelim de saatin üzerine bir de elektrik lâmbası koymasını mı istiyelim?

İstanbul belediyesi, İstanbulluları; bir yüz bulduktan sonra ayrıca bir de astar istemek mevkiine düşürmemeli; artık küçük bir himmetle bu hayır eserini tamamlayıvermeli...

HASAN KUMÇAYI

Okuyucularımıza yeni hizmetimiz

10 kitabı 25 kuruşa veriyoruz

Öğrettiğimiz kuponları toplamakla kütüphanemizde faydalı ve meraklı bir seriye sahip olabilirsiniz

Kuponları taşradan toplıyanlar bunları posta ile gönderebilirler; fakat kendilerine de kendilerine posta ile gönderilmesini isterlerse posta ve taahhüt ücreti olarak ayrıca 25 kuruş göndermelidirler

DİKKAT:

Kuponlar on beş gün devam edecektir.

Şimal memleketleri Hariciye Nazırları

Yarın Kopenhagda bir konferans yapacaklar

Harbin bitaraf memleketlerde yarattığı vahim meseleler görüşülecek

Kopenhag, 22 (A.A.) — Politikan gazetesinin verdiği haberlere göre İsveç, Norveç ve Danimarka hariciye nazırlarının Kopenhag'da yapacakları konferans önümüzdeki cuma günü toplanacak ve 48 saat devam edecektir. Konferansın ruznamesinde aşağıdaki meseleler vardır:

1 — Harbin şimal bitaraf memleketlerinde yarattığı vahim meseleler.

2 — Müthiş surette devam eden deniz harbi.

3 — Şimalde kardeş millete karşı yapılan harp.

4 — Ekonomi siyaseti, bu harbin bidayettenberi çıkan diğer meseleler. Görüşmelerin hedefini bitaraf memleketlerin karşılaştıkları güçlükleri izale etmek veyahut hafifletmek için müşterek hattı hareket tayini teşkil eyliyecektir.

Görüşmelerin neticesi hakkında Pazartesi günü bir tebliğ neşredilecektir.

(Devamı 5 incide)

POLİTİKA

Küçük Asyadaki müttefik ordular muadelesi

Yakın Şarkta ve Orta Asyada harp faaliyeti başlamak üzeredir diyenler bir hayli yekûn tutuyor. Bu yekûn içinde panik vücuda getirmek arzusunda bulunanları her şeyden önce hesaba katmak iktiza eder. Bunların haricinde kalıp da Suriye, Filistin ve Irakta toplanan müttefik kuvvetleri görenler de birtakım ihtimalleri akıllarından geçiriyorlar.

Asyanın muhtelif sahalarına nakledilen İngiliz ve Fransız kuvvetlerini bir taarruz vasıtası gibi telâkki edenler şöyle bir hesaba istinat ediyorlar:

"Irakta petrol vardır. İranda petrol vardır. Bakûde petrol vardır.

Bu petrol sahalarından biri Sovyetlerin elinde, diğerleri de İngiliz hâkimiyet nüfuzu altındadır. Binaenaleyh Asyada olacak büyük harplerin yolunu madenler ve petrol sahaları tayin edecektir.

Nasıl ki, eski zamanlarda harp sahalarını süvarilerin kendilerini ve hayvanlarını besliyecek olan tarlalar tayin ederdi.

Bugünkü harp tamamen motörlü kıtaların harbidir. Modern harbin iskeleti maden, kanı petroldür. Binaenaleyh maden ve petrol sahaları harp mıntakaları olacaktır.,,

Bu düşünce şöyle bir netice veriyor:

" — O halde kim önce davranırsa petrol sahalarını eline geçirecektir. Binaenaleyh İngilterenin, Fransanın ve Sovyetlerin süratle harekete geçmeleri beklenir.,,

Bu sugrası, kübrası yerinde olan mantığın gözden kaçırdığı bir hakikat var. Bu hakikat Sovyetleri bütün sarahatiyle Almanyanın askerî bir müttefiki saymaktır. Sovyetlerin vaziyeti vüzuh peyda etmemiştir. Vaziyet vuzuh peyda etmeden ona bir teşhis koymak hata olur. Ve bu hata bir sürü yanlışların meydana çıkmasına sebep olur.

Diğer taraftan dünyadaki harp muadelesinin halledilebilmesi için bir diğer meçhulün de malûm haline girmesi iktiza eder. Bu meçhul İtalyanın vaziyetidir.

İtalya birçoklarının sandığı gibi Fransa ve İngilterenin cephesinde mi yer tutacaktır. Harbe girmeyişine bakarak harbin sonuna kadar bitaraf kalacağı nasıl iddia olunabilir. İtalya henüz Mihver politikasına sadakatten bahsetmektedir. Almanyaya bir hayli yardımlar yapabilmektedir. Bu vaziyete göre İtalyanın da alacağı istikamet henüz malûm değildir.

Diplomasinin halledemediği iki meçhul yani, Sovyetler Birliği ve İtalya vaziyeti malûm olmadıkça Müttefikler için alınacak karar her şeyden önce menfi ihtimalleri hesaba katmaktır. Menfi ihtimallerden biri yarın İtalyanın Almanya ile birlikte harbe girmesidir.

İtalya böylece cephesini tayin ederse Müttefikler için Akdeniz boyunca Afrikada ve Şarkî Akdenizde birtakım yeni harp sahaları açılıyor demektir...

Sovyetler de menfi bir ihtimalle Almanya ile birleşecek olursa Aysanın muhtelif yerlerinde cepheler kurulacak demektir.

Müttefikler bunları hesaba katmak mecburiyetindedirler.

Bu iki meçhul Müttefiklerin her iki cepheye kısa zamanda insan sevkedecek bir sahada asker toplamalarını tabiî hale koyar.

Irak, Suriye, Filistin bir yandan Asyanın temel cephelerine bir yandan da Afrikanın temel cephelerine depo vazifesini görecek bir haldedir.

Vaziyet bu şekilde mütalea edilince işi bir taarruz mukaddemesi değil bir tahaffuz meselesi addetmek iktiza eder.

Esasen İrakta, Filistinde, Suriyede ve Mısırdaki asker miktarı bir taarruz için kâfi eleman olmaktan ziyade bir ihtiyat kuvvetinin nüvesini teşkil etmektedir.

Bu şartlar içinde; ilkbaharın Asyaya kanlı bir ufuk halinde çökeceğine hükmedenleri fazla hayalî bulmakta haklıyız. Çünkü harbin de kendine göre bir realitesi, bir mantıkı vardır. Bu mantığı bulamıyanlar sinir buhraniyle düşmanlarının istediklerini bilmiyerek yapabilirler.

Bir, iki nokta :

Erzast kaside!

Ethem İzzet Benice'nin Nanemolla imzasiyle gazetesinde kendi kendini methetmesini bir karakter kusuru diye gösterenler var. Hakikaten bir adamın kendi kendini yalnız sözle değil, kalemiyle de büyük gazeteci, büyük siyasî, büyük edib, büyük romancı diye mütemadiyen göklere çıkarması gariptir; fakat Almanların Erzast devri içinde yaşadığımız düşünülürse bunu biraz da mazur görmek lâzımdır. Almanlar ilk maddeleri kendi memleketlerinde yetişmiyen her şeyin sun'îsini yapıyorlar: Sun'î ipek, sun'î yün, sun'î kauçuk, sun'î benzin... ilâ...

Bir muharrir, bir romancı, için arkadaşları tarafından methedildiğini görmek istemesi bir ihtiyaç mıdır, değil midir? Eğer bu bir ihtiyaç ise Ethem İzzet Benicenin kendi kendini methetmesini tabiî görmelidir. Ve eğer arkadaşları — caize mukabilinde olsun — bu ihtiyacını tatmin etmiyorlarsa o da Nanemolla imzasiyle kendi kendini övmekle bir Erzast Kaside usulü icat etmiş demektir.

Kıştan şikâyet edenlere

Urfadan bir dostumuza gelen mektupta şöyle bir fıkra var: Burası âdeta yaz gibi; soğuk şerbetler satıyorlar!

İstanbulda, yahut Anadolunun soğuk iklimli yerlerinde kıştan şikâyet edenler memleketimizin mevsimde yaza benzeyen yerleri olduğunu hatırlıyarak müteselli olabilirler; hayalen teselli bulamıyanlar da devlet demiryollarının bilet ücretlerinde gösterdi... memlektimizin kış görmiyen yerlerine gidebilirler.

Köy kahveleri

Bursa Valisi Refik Koraltan köy kahveleri ile mücadeleye karar vermiş. Köylerde kahve yerine çoktanberi ihmale uğrayan misafir odalarının ihyasına çalışıyormuş. Vâ - Nû arkadaşımız buna itiraz ediyor:

— Köy odalarını ben bilirim; insan orada böceklenir. Sabaha kadar uyuyamaz. Köy kahveleri yasak edilirse onun yerine köy meyhanesi peyda olur ki daha fenadır." diyor.

Köy misafir odaları içinde bazıları böcekli olabilir, fakat hepsini de böyle farzetmek doğru değildir. Hem ıslah edilmiş köy odaları aynı zamanda köy kahvesi demektir.

Necib Fazılın Sakalı

Meğer Necip Fazıl Kısakürek, yalnız bir edebiyatçı değil, aynı zamanda bir siyasî imiş. "Neden belli?" diyeceksiniz. Bu suale yine kendisi cevap vererek:

— Harbin başladığı gündenberi ne dedimse hepsi çıktı. Bundan sonra çıkacak olanlar da var. Bir gün gelecek, yazılarım ile hâdiseleri karşılaştıracağım. Geçmişte bütün dediklerimin gelecekte hepsinin de çıkmış olduğunu isbat edeceğim. Ondan sonra Son Telgraf idarehanesinin üç katı boyunca okuyuculardan bir sakal isteyeceğim." diyor.

Biz söz dinletmek bahsinde sakal devrinin çoktan geçtiğini sanıyorduk; anlaşılan kusur sakalın kısa olmasında. Onun için Necip Fazıl otuz metre boyunda bir sa...

ŞEHİR İÇİNDE

Dünkü fırtına

Sefere çıkan vapurlar limanlara dönmek mecburiyetinde kaldı

Birkaç gündenberi devam etmekte olan fırtına evvelki gece saat 19 dan sonra birdenbire şiddetlenmiş, rüzgârın sürati saniyede 11 metreye kadar çıkmıştır.

Fırtına bilhassa Karadeniz. Marmara ve Ege denizlerinde çok şiddetli olmuştur. Bütün vapurlar limanlara sığınmışlardır. Seferler tamamen durmuştur.

Bu arada evvelki sabah saat 8.15 de limanımızdan Bandırmaya kalkan Marakaz vapuru yolda bir fırtınaya yakalanarak geri dönmeğe mecbur kalmıştır. Vapur saatlerce Marmarada dalgalarla boğuştuktan sonra gece saat 22,15 de tekrar limanımıza dönerek demirlemiştir. Vapur yolcularının ekserisi fırtına sırasında hastalanmışlar, vapur limanımıza geldiği halde çıkamıyarak sabaha kadar içeride kalmışlardır.

Evvelki akşam saat 20 de Bandırmaya ikinci postayı yapmak üzere limanımızdan hareket eden Antalya vapuru da, limandan çıkar çıkmaz şiddetli fırtınalarla karşılanmış ve Demirkapıdan ileri gidemiyerek burada demirlemiştir.

Vapur 24 saat geçtiği halde dün akşama kadar henüz Demir kapıdan hareket edememişti.

KADES DE FIRTINAYA YAKALANDI

Yine evvelki gün saat 12 de İzmirden limanımıza hareket eden deniz yollarının Kadeş vapuru yolda şiddetli fırtınaya yakalanarak tehlikeler geçirmiş. güçlükle Bozcaadaya iltica etmiştir. Vapurdan gelen bir telsizde dün akşama kadar hâlâ hareket edemediği anlaşılmıştır.

Dün sabah saat 8 de Ayvalıktan limanımıza gelecek Bartın vapuru hareketini tehir ettiğinden gelememiştir.

BOĞAZA GİREMİYEN VAPURLAR

Evvelki akşam Karadenizden beş altı saat rotarlı Boğaza girebilen ve fırtınanın şiddetinden kurtulan Deniz Yollarının İzmir vapuru havanın limanda da çok sert olması yüzünden Galata rıhtımına yanaşamamış, saatlerce uğraştıktan sonra geceyi Salıpazarı açıklarında demirliyerek geçirmiştir. Vapur yolcularının romörkörlerle dahi çıkarılmasına imkân görülemediğinden yolcular ancak dün sabah saat 8,30 da rıhtıma yanaşabilen vapurdan çıkarılabilmişlerdir. Dün akşam Karadenizden limanımıza gelmesi beklenen Cumhuriyet vapuru da muayyen saati geçtiği halde hâlâ boğaza varamamıştır.

TIRAK HAREKET EDEMEDİ

Dün saat 15 de limanımızdan Mudanyaya hareket edecek olan Trak vapuru fırtına yüzünden hareketini bugüne bırakmıştır. Vapur bugün saat 15 de kalkacaktır.

Yine dün saat 11 de Karadenize bir ilâve seferi yapmak üzere limanımızdan hareket eden denizvollarının Karadeniz vapuru Beykoz önlerine kadar gidebilmiş, ve daha ileriye gidemiyerek orada demirlemiştir.

Vapur, dün gece hâlâ Beykoz önlerinde bulunmakta idi.

Fırtınanın daha hafif olmakla beraber, birkaç gündenberi devam etmekte oluşu denizcileri ihtiyatlı bulunmağa sevkettiğinden mühim kazalar olmamıştır. Maamafih limanımıza diğer limanlardan henüz vukuat raporları gelmemiştir.

LİMANDAKİ KAZALAR

Fırtınanın limanımızda sebep olduğu kazalar çok değildir. Yalnız Ortaköy önlerinde demirli bulunan Tengiz vapuru demirlerini taramış, Sarayburnuna kadar sürüklenmiştir. Burada romörkörler yetişerek vapuru sahile çarpıp parçalanmaktan kurtarmışlar ve güçlükle şamandıraya bağlamışlardır.

Rize limanına bağlı 16 tonluk Algül motörü fırtına sırasında köprüden Halice girerken köprü dubasına çarpmış, makine dairesine sular dolmuştur. Motör kurtarılmıştır. Fırtına sırasında Sarayburnundaki gümrük muhafaza memuru Şirketi Hayriye vapurlarının şamandıraya bağlı oldukları yerde iki motörün batmakta olduğunu bildirmiş, romörkörler gönderilerek bu motörler kurtarılmıştır.

Şirketi Hayriyenin 35 numaralı İşgüzar motörü Kızkulesi açıklarından geçerken fervatlar duymuş ve gece karanlıkları arasında içinde iki kişi bulunan sandalın sularla sürüklendiğini görerek kurtarmıştır. Sandaldakilerin deniz ticaret mektebinden iki talebe olduğu anlaşılmıştır.

Fırtınanın şiddetinden Galata köprüsü dün sabah açılamamıştır.

Boğazda torik akını

Dün sahillerde binlerce balık tutuldu

Evvelki geceki fırtınanın dün sabah garip bir tesiri görülmüştür. Şiddetli dalgalarla sersemliyen torik sürüleri boğazın vukarı kısımlarından köprüye kadar bütün sahillerde karaya vurmuşlardır.

Baygın bir halde suyun üzerine çıkan bu balıklar halk tarafından sopalar, kancalar ve kepçelerle toplanmıştır. Bilhassa Bebek, Arnavutköy, Büyükdere, Yeniköy sahilleri bu şekilde torik sürülerile dolmuştur. Bu vaziyet balık fiyatlarına da tesir etmiş, sahillerde en büyük torikler 5 — 15 kuruş arasında satılmıştır.

Limanımızda bulunan İtalyan ve Yunan balıkçı gemileri de mühim miktarda balık almışlardır. Bunlar toriğin çiftini 30 kuruştan toplamışlardır.

Berlin radyosunun verdiği habere göre

Sakarya vapuru tevkif edilmiş

Dün Berlin radyosunun verdiği bir haberde bir müddet evvel Köstenceden 2180 kişilik Polonyalı ve diğer bazı memleket ahalisinden olan bir kafileyi alarak Filistine götüren Türk bandıralı 3500 tonluk Sakarya vapurunun İngilizler tarafından tevkif edildiği bildirilmiştir.

Kaptanının da mevkuf olduğu söylenen bu haberden vapurun şehrimizdeki sahibi Sadık Zade Arslan kaptanın malûmatı yoktur.

Sadıkzade Aslanın evvelki akşam vapur kaptanından aldığı bir telgrafa göre, vapurdaki museviler Yafaya çıkarılmıştır. Vapurun dün gece Yafadan hareket edeceği bildirilmiştir. Vapur Mersine uğrayacak ve ihracat maddesi yükledikten sonra limanımıza gelecektir.

Berlin radyosunun haberini ihtiyatla telâkki etmek lâzımdır.

Tiftik ve yapağı ihracat birliği

Dün toplanarak idare heyetini seçti

Tiftik ve yapağı ihracat birliği dün saat 14 de ticaret odasında toplanmıştır. Birliğin faaliyet raporu okunmuş, idare heyeti seçimi yapılmıştır. Neticede, Nafiz Özalp, Kerim Attar, Nuri Kozikoğlu, Tolokyan, Şerafettin Alemdar, Mehmet Ali, Ömer Maliki, İzakniyo, Bahri Kınacı, heyete seçilmişlerdir.

Bundan sonra tiftik ihracatı için bütün memleketlere müsaade edilmesi hakkında teşebbüslerde bulunulması kararlaşmış, ve mıntaka ihtiyacına göre stok ayrıldıktan sonra ihracatın arttırılmasına çalışılması muvafık görülmüştür.

Yeni idare heyeti de içtimadan sonra derhal ilk toplantısını yapmıştır.

Tenasülî Hayatımız kitabı tetkik ediliyor

Forma forma çıkmakta olan "Tenasülî Hayatımız,, isimli kitap müddeiumumilik tarafından müstehcen görülerek tetkikine başlanmıştı.

Müddeiumumilik işi bir ehli vukufa havale etmiştir. Ehli vukuf birkaç güne kadar raporunu verecek ve eseri müstehcen sayarsa piyasadan toplanacak müstehcen görülmezse...

Otobüs sahiplerinin istekleri

Yüzde on aidatın teciline imkân bulunmadı

Otobüsçüler belediyeye müracaat ederek Beyoğluna gidiş güzergâhının değiştirilmesi ve benzin fiyatlarının artması karşısında belediyenin otobüsçülerden gayri safi hasılattan almakta olduğu yüzde on aidatın bir müddet için tecilini istemişlerdir.

Keyfiyet belediye muhasebesince tetkik olunmaktadır. Ancak bu tecilin bu sene için mevzuubahsolamıyacağı anlaşılmaktadır.

Belediye otobüsçülerden bu aidatın yekûnu olarak bütçesine 60.000 lira koymuştu. Tecilin bütçede büyük akisleri olacağından bu talebin is'afına imkân görülemiyeceği söylenmektedir.

Diğer taraftan şoförler de cemiyetleri vasıtasile müracaatta bulunmuşlar, 939 malî senesine ait borçlarının mayıs sonuna kadar ödenmesine ve bakayaya kalan plâka borçlarının da taksit usulüne bağlanarak alınmasına karar verilmesini istemişlerdi.

Şoförler cemiyetinin kefaleti tahtında buna muvafakat edilmiştir.

Afrodit davasına yarın devam edilecek

"Afrodit,, davasına yarın sabah asliye yedinci cezada devam edilecektir.

Kitabı son olarak tetkik eden maarif vekâleti talim terbiye heyeti tetkiklerini bitirmiş ve hazırlanan raporu vekâlete vermiştir. Maarif vekâleti de raporu hemen yollamıştır.

Ankarada dolaşan şayialara göre rapor, "Afrodit,, in sanat eseri olduğundan ve müstehcen sayılamıyacağından bahsedilmektedir.

Yarınki celsenin bir hayli en...

Kamyonlar fazla yük almıyacak

Şehir dahilinde işliyen kamyonların fazla yük aldıkları ve bu yüzden yolların bozulduğu anlaşılmıştır. Kamyonların haddi istiabîlerinden fazla yük almamaları belediye şube müdürlüklerine bildirilmiştir.

Bir kadının ayağı kırıldı

Balatta oturan 61 yaşında Sofya isminde bir kadın dün sabah Yemişten geçerken yere düşmüş, sağ ayağının diz kapağı kırılmıştır. Sofiya Cerrahpa...

GÜNÜN AKİSLERİ

Mezarlıklara sarhoşların girmesi

Yazan: *Hikmet Münir*

Şehir Meclisi evvelki günkü toplantısında bazı teklifleri dinleyip dikkate aldı ve bazı talimatnamelere enteresan kayıtlar ilâve etti. Bu arada, mezarlıklara dilencilerin ve — yanında velisi olmadan — çocukların girmemesi hakkındaki talimatname sarhoşlara da teşmil edildi. Bundan sonra sarhoşlar da mezarlıklara giremiyecekler.

Bunun birinci faydası, ölülere hürmet temin edilmiş olmasındadır. Fakat ölüleri ayık kafa ile ziyaret edenleri gösterebilir misiniz? Yani, mezar ziyaretini itiyat etmiş miyiz? Öyle olsaydı, şimdiye kadar mezarlıklarımız, yabanî tabiatin verdiği vahşi güzellik içinde kalmaz, iyi bakılmış, renk renk çiçeklerle süslü birer bahçe manzarasını alırdı.

Halbuki sur dışına çıkınız. Her bir mezarın yıkık taşı altında gömülmüş olduğuna hiç şüphe olmıyan dökülmüş lâhitlerin harap manzarasını düşününüz. Ne üstünde muntazam bir dal, ne etrafında hendesî bir çizgi vardır. Yaz, kış aynı vahşet içinde yatar, çürür ölülerimiz...

Böyle bir hal karşısında içip içip mezarlığa giderek o harabelere, o şahsi ihmalimizin yürekleri parçalayıcı neticesine ileri geri bağırıp çağıranları da menedeceğiz demektir!

Pek güzel bir tedbir!... Mezarlıklar, sükûn yerleridir. Ebedî istirahat zeminleridir. Oraya taciz için değil, mevcut sükûna içimizden bir şey ilâve etmek, götüreceğimiz çiçekler, dikeceğimiz fidanlarla maddî bir güzellik vermek, ileride kendimize lâyık bir yer haline koymak için gidiliyor... Belediye, sarhoşları mezarlığa girmekten menederken, ayıkları da müsbet fikirlerle mutlaka ölülerini ziyarete teşvik etmelidir.

Lokanta musluklarında temizlik

Hani ses geçirmeyen duvarlar vardır. O gibi tesisatın lokantalardaki musluklar etrafında da yapılmasını çok arzu ederdim! Zira temizliği sevdiğinde hiç şüphemiz olmıyan halkımızın bu güzel itiyadı, bazan pek gürültülü şekilde tezahür ediyor. Lokantalara gelenler, masaya oturmadan evvel, yiyecekleri yemeklerin lezzeti için ağız ve boğazlarını, ve ameliyesi kusu için burunlarını ve ellerini [illegible] için kollarına kadar gırıl gırıl pır şapır, horul horul ve yıkadıkları müthiş nümayişlerle oturanlarda [illegible] ları müddetçe, [illegible] cal kalmıyor.

Bu ameliye, ikinci bir yemeğe hazırlanmak için olacak, bir de masadan kalktıktan sonra tekrar edilince, temizliğin bu derecesinden artık nefret ediyorsunuz!

Buna karşı belediyenin ne yapabileceğini bilmiyorum ama, lokanta sahipleri muslukların üstüne şöyle birer levha asabilirler:

"Yıkanırken iğrenç sesler çıkarmayınız!.. Etrafınızdakilerin yemek yediğini düşününüz!"

Yirmi yıl evvelki Vakit

23 Şubat [illegible]

Viyanada uyku hastalığı

Viyana — Viyanada uyku hastalığı vakayii endişe verici bir surette artmaktadır. Yalnız bir hastahanede 70 hasta vardır. Hastaların yüzde kırkı vefat etmektedir. Bu hastalığa karşı bir serum keşfedilmiş ve muvaffakiyetle tatbik olunmuştur.

TAKVİM

Cuma 23 Şubat	Cumartesi 24 Şubat
14 Muharrem	1[illegible] Muharrem
Kasım 108	Kasım 10[illegible]

Vakitler	Vasati	Ezani	Vasati	Ezani
Güneşin doğuşu	6 45	12 54	6 44	12 53
Öğle	12 28	6 36	12 27	6 3[illegible]
İkindi	15 29	9 37	[illegible]	[illegible]
Akşam	17 52	12 00	17 53	12 00
Yatsı	19 22	1 31	19 23	1 31
İmsak	5 06	11 14	5 05	11 13

İnsanların en büyük korkusu

Tarihte meşhur zelzelelerden birkaçı

Yazan: *M. Niyazi Erenbilge*

(Dünkü sayımızdan devam)

Keza yer altındaki sular, yani su yatakları, da arzın bu anî ve tesennüci hareketlerinden masun almaz. Bazan sular zelzele hususule gelen çatlaklardan tıpkı bir fıskiye gibi dışarı fışkırırlar. Hattâ 1716 da Şilideki Piska şehrini tahrip eden korkunç zelzelede su yerine muazzam bir toz bulutunun kulakları sağıredici gürültü ve çatırtılarla dünya kabuğunun çatlak ve yarıklarından girdaplar çevirerek çıktığı görülmüştür. Bu hâdisenin sebebi henüz itminan bahış bir surette izah edilememiştir. Bazan da zelzele dolayısile dünya kabuğunun alt tabakalarının üst tabakalarını yararak meydana çıktığı vaki olmuştur. 3 şubat 1610 La Grita (Venezuella) zelzelesinde hayret verici müthiş bir hâdise müşahede edilmiştir. Şöyle ki: Oldukça büyük bir tepe, üzerinde ne var, ne yoksa hepsile birlikte, tıpkı bir kalem gibi gök yüzüne doğru fırlamış ve sonra civardaki vadinin tam ortasına düşmüştür. Tepenin eski yerinde ise birdenbire bir çöküntü hasıl olmuş ve bu çöküntüden yeraltı suları yıkıcı bir nehir halinde dışarıya çıkarak akmağa başlamıştır. Keza 1897 Riobamba zelzelesinde de aynı hâdise vuku bulmuştur.

Fransız jeoloğlarından Mallet'in 16 birinci kânun 1857 Napoli zelzelesinde tesbit ettiği veçhile yersarsıntıları kendi oğlarından mevcî hareketlerle dünya kabuğunun içinde intişar ederler. Bu suretle gerek dünya kabuğunu teşkil eden tabakalarda ve gerekse dünyasathında gayet büyük değişiklikler olur. Çok kere zelzele sebebile dağlardan hayrete şayan derecede büyük taş ve toprak kütleleri koparak vadilere yuvarlanırlar. Bunların nehir mecralarını tıkadıkları nadir olmadığı gibi korkunç feyezanlara da sebebiyet verdikleri vakidir. 1783 Kalabria zelzelesinde Apenin dağlarının saatlerce uzak mesafelere kadar çatlamış ve kısmen de vadilere yuvarlanmıştı. Yığılan bu taş ve toprak yığınları Sitizano köyü civarındaki çayın ağzını mecrasını öyle doldurmuş ki yüksekte kalan sular bir göl halini almıştı.

Şiddetli zelzelelerle çok kere milim çöküntüler husule getirirler. Meselâ milâttan 285 yıl evveline ait eski Japon haberlerinde bile mukaddes yanardağ Fuji yamanın teşekkülile müterafik olarak vukua gelen muazzam zelzeleler ve zeminin birdenbire çökmesi neticesinde 8 mil uzunluğunda ve 2 mil genişliğinde Mitsummi gölünün teşekkül ettiğinden bahsolunmaktadır. Bütün Peru'yu sarsan ve Lima şehrini temeline kadar yıkan 28 birinciteşrin 1746 zelzelesinde fevkalde geniş bir saha çökmüş ve Kallao körfezi vücut bulmuştur. Aynı veçhile 1811, 1812 aşağı Misisipi zelzelesinde de bir çok yerler çökmüş ve müteaddit göller teşekkül etmiştir. Bunlardan bir tanesi 30 kilometreyi mütecaviz bir uzunluğa idi. 1762 Bengale zelzelesinde Şittagong sahilinde 100 kilometre murabbaı bir saha kâmilen çökerek deniz altında kalmıştır. Tepeler tamamile kaybolmuş, yalnız yüksek dağların zirveleri meydanda kalmıştır. 1819 tarihinde İndus nehrinin şark sahilinde vuku bulun Öç zelzelesinde daha çok geniş bir arazi çökmüş ve 350 kilometre uzunluğunda büyük bir göl husule gelmiştir. Zelzele hakkında yazılmış (Erdbeben) adlı almanca bir eserde okuduğuma nazaran: 1 birinci kânun 1869 tarihinde Anadoluda vaki Omlah (1) kasabası ansızın yer açılmış ve batmıştır. Önce yer altından bir takım korkunç gürültüler işitilmiş sonra biribirini müteakip iki şiddetli zelzele olmuş. Kasaba halkının çoğu yerlerini, yurtlarını terkederek civardaki küçük bir dağa doğru kaçmağa başlamış, fakat henüz dağa varmadan üçüncü bir zelzele daha olmuş ve bunu müteakip kaçan halk kasabanın altında bir takım yarık ve çatlakların husule geldiğini ve onun, kasabanın bütün varı yoğunu bu yarık ve çatlakların ebediyen kaybolduğunu büyük bir korku ile müşahede etmişlerdir. Keza şimalî Amerikadaki Oranj Kunti kasabacığı da, 4 birinciteşrin 1871 de aynı âkıbete uğramıştır.

Karalarda olduğu gibi denizlerin dıbnide de aynı veçhile bir takım değişiklikler olur. Transatlantik telgraf kablolarını kuran ve mütemadiyen tamir eden mühendisler bunu herkesten iyi bilirler. Meselâ 1866 Filiatra zelzelesinde sahilden 50 kilometre mesafede bulunan telgraf kablosu parçalanmıştı. Bunun sebebi deniz dibinin 1280 metreden 1647 metre derinliğe kadar alçalmış olmasıydı. Ekvator sahillerinde deniz altı kabloları zelzeleden pek çok zarar görmüştür. Çünkü bir kaç yıl içinde defaatla vukua gelen zelzeleler neticesinde deniz dibinin burada 150 metre kadar alçaldığı tesbit edilmiştir.

Şimdiye kadar verdiğimiz taf silâttan kâfi derecede anlaşılıyor ki, zelzele beşeriyetin uğradığı felâketlerin en korkuncudur.

1692 Jamayık zelzelesinden şöyle bahsolunmaktadır:

"Zeminde yüzlerce yarıklar açıldı ve kapandı, fakat sonra tekrar açıldı. Her yerde insanlar açılan bu yarık ve çatlaklar içine düştü. Bazıları tamamen, bazıları ise yarı bellerine kadar düştü. Ve yarıklar kapandı. Son bir sarsıntı üzerine bu yarıklar yeniden açıldığı zaman ezilmiş, liyme liyme olmuş insan vücutları bir kavsi daire şeklinde dışarıya fırladı. Katakaşi kasabasının 8000, 10000 kişiden ibaret nüfusunun ancak % 5 i hayatta kaldı. Evlerin kâffesi yerle bir oldu. Hemen hepsini yer yüzünde açılan binler ve binlerce yarıklar yuttu.,,

Bu korkunç felâket karşısında insan tamamile âcizdir. Görünüşe nazaran beşer fikri bu tüyler ürpertici tabiat hâdisesinin menşeini uzun müddet araştırmaktan çekinmiş ve böyle bir harekette bulunmağı kendisi için âdeta bir küstahlık addetmiş gibidir. İşte ilmin ancak son zamanlarda zelzele üzerinde inceden inceye araştırmalar yapmasının ve zelzelenin sebep ve mahiyetini arayıp bulmağa çalışmasının sebeplerinden biri de bu olsa gerektir.

(1) Böyle bir kasabayı kamuslarda aradım bulamadım. İhtimal kasaba ismi mevzuu bahis kitaba yanlış yazılmıştır.

Eski mübadele usulünü ihya etmek istemiş!..

Avrupa acaba ilk devirlerin iptidaîliğini mi yaşıyacak?..

Bunu böyle düşünen yalnız biz değiliz.. Avrupa gazeteleri de bu suali soruyorlar. Oskar Kemper ismindeki bir Alman Zürihte bir çok ticaret müesseselerine şu şekilde bir teklifte bulunuyormuş:

"Size her türlü matbaa işi verir ve mukabilinde intihap edeceğiniz herhangi bir şarabı alırım..

Teklifim sizi alâkadar ediyor mu?

İşin garibi bu matbu tezkerelerde "intihap edeceğiniz herhangi bir şarap,, cümlesinin yeri açık bırakılmış ve bilâhara mürekkepli kalemle doldurulmuştur. Bu vaziyete göre aynı mealde olan başka tezkerelerle de, et, ekmek, jambon veya başka herhangi bir şey istenmesi de mümkündür.

Oskar Kemper ismindeki bu zat insanların kovuklarda yaşamış oldukları ilk devirlerde olduğu gibi trok sistemini tatbik ediyor demektir.

Böyle devam ederse eski mübadele sistemlerinin ortaya çıkması halkın yeniden kovuklara çekilmesi ve dikişsiz hayvan postları ile vücutlarını örtmeleri lâzım olacak.. — *Pari Suvar*

GÜNÜN HÂDİSELERİ

Tuna bombalandı

Fakat buzlar kırılıp nehir nakliyata açılamıyor

Belgrattan Parisuvar gazetesine bildiriliyor:

Tuna nehri tamamen donmuştur. Daha bir hayli zaman nakliyata müsait olmıyacağı da görülmektedir. Mallarının karşılığını almamış olan Yugoslav ihracatçılar ve malların gelmesini büyük bir sabırsızlıkla bekliyen Almanlar, vapurların nehrin nakliyata müsait olan son noktası Ratisbona biran evvel varmasını sabırsızlıkla beklemektedirler.

Fakat Tuna inatçılık etmekte ve gemilere bir türlü yol vermemektedir. Tunayı zorlamak için havadan buzlar üzerine bombalar atılmış, karadan top ile ateş edilmiş ve Savua ile birleştiği mıntakaya dinamitler yerleştirilmiştir.

Evvelâ tayyareler her biri 115 kilo gelen dört bomba atmışlar; fakat bunlar buzu dağıtmağa muvaffak olamıyarak yalnız birer delik açmışlardır. Yirmi beş kilometrelik bir saha dahiline atılan diğer bombalar da müsbet bir netice temin edememişlerdir. Şehir daima buz ile kaplıdır. Bu buz bir çok yerlerde üç buçuk metre kalınlığındadır. Hububat ve petrol yüklü gemiler limanlarda beklemektedirler.

İngiliz harbiye nazırı

Stanley zaferden emin

İngilterenin yeni harbiye nazırı Mister Oliver Stanley Fransada bulunan İngiliz kıtaatını teftiş ederken fransızca L'entransijan gazetesi muhabirinin:

— Hiç kimsenin tavsif ve izah edemediği bu muharebenin heyeti umumiyesi hakkındaki fikrinizi öğrenebilir miyim?

Sualine şu cevabı vermiştir:

— Büyük mikyasta askerî harekât yapılmadan da harp son haddine kadar devam edebilecektir. İki memlekette de pek kolay anlaşılmamış olan bu düşünüş için mücadele etmek isterim.

— Sizce harbin yeni bir safhaya girmesi mümkün müdür?

— Size bu mevzu hakkında hiç bir cevap verebilecek vaziyette değilim. Benim düşünüşüme göre Almanya gibi senelerdenberi insan ve malzeme bakımından harp hazırlığı yapmış olan bir devletin her sahada mağlûp olduğunu anladıktan sonra, silâh kuvvetiyle yeni bir çıkar yol arıyacağı muhakkaktır. Düşmanın kuvvetini aşağı olarak kabul etmek veyahut ona karşı menfi niyetler beslemesi müttefikler gayesine yapılmış bir hizmet olur.

Biz bütün ihtimalleri gözönünde bulundurarak bizi kat'î muzafferiyete götürecek olan bu kadar büyük fedakârlıkları paylaştık.

— Peki, bu zafer hakkındaki hissiyatınız ne merkezdedir?

— Bu zafer müttefikler için muhakkak ve kat'îdir. Ancak iki memleket biribirine yaklaşıp birleştikçe bu zafer de yaklaşmış olacaktır. Bu da her gün biraz daha artan bir hakikattir.

İtizar

19 Şubat sayımızda Alman devlet reisinin hayatına dair bir yazı çıkmıştır. Bir ecnebi mecmuadan tercüme olan bu yazının neşri bizim noktai nazarımıza uymamakta iken gece servisinin bir yanlışlığı ile neşrolunacak yazılara karışarak çıktığı görüldü. İtizar ederiz.

Dörtler konferansına doğru

Ruzvelt ingiltere, Fransa ve İtalya mümessilleri ile açık denizde görüşecek mi?

İngilizce Deyli Meyl gazetesinin Nevyork muhabiri Amerikan Reisicumhuru Ruzveltin bir deniz seyahatinden bahsetmekte ve ezcümle şunları yazmaktadır:

Bugün Floridadan Fuskalusa isimli kruvazör ile 2 destroyer denize açılmışlardır. Fakat nereye gidiyorlar? Bunu yalnız Reisicumhur, kabinesindeki âzalar ve geminin kaptanı bilmektedir.

Bu seyahatin bir av eğlencesinden ibaret olduğu tahmin olunamaz. Reisicumhura refakat eden destroyerlerde bulunan üç gazeteci bu seyahat hakkında henüz katî bir haber vermemişlerse de, Ruzelt de henüz avlanmağa başlamış değildir.

Reisicumhurun açık denizde, İngiliz, Fransız ve İtalyan hükûmetleri mümessilleri ile bir içtima akdetmesi bütün münakaşaların mevzuu olmuştur.

Reisicumhurun da böyle bir konferans aktedilmesi ihtimali hakkındaki haberin tekzip olunmasını reddetmesi bütün memlekette derin bir alâka uyandırmıştır.

Bunlara rağmen Vaşington hükûmeti namına söz söylemeğe salâhiyetli bir zat bu seyahati sırasında Reisicumhura Müttefik Devletlerin veya İtalyanın hiç bir yüksek mümessilinin refakat etmemekte olduğunu söylemiştir.

Fakat bundan bir sene evvel de Ruzveltin Hitler ve Mussolini ile sulh esaslarını açık denizde görüşmek imkânlarını, mütat müsteşarlariyle münakaşa etmiş olduğu hatırlanmaktadır.

Şimdi de Reisicumhur Ruzveltin yeniden bu fikirde olabileceği ancak bu kerre İngiltere, Fransa ve İtalya ile görüşmek arzusunda bulunacağı tahmin olunmaktadır.

Bunlardan maada bir iki gün evvel Floridanın Pensakola şehrinde cereyan etmiş olan hâdiseler bu şüppheyi kuvvetlendirmektedir.

"Beyaz evin umumî kâtibi Misler Vilyam Haset birdenbire tatil plânlarından vazgeçmeğe ve muavinleri ve kâtipleri ile birlikte Pensokolada kalmağa karar vermiştir.

Reisicumhurun hususî treni de iki gündenberi istim üzerinde tutulmaktadır.

Eğer bu Dörtler Konferansı fikri, tatbikat sahasına intikal etmezse, Reisicumhurun fikrinde avlanmaktan başka düşünüşler olduğu muhakakktır.

Ever Reisicumhurun fikri yalnız bitaraflık kontrolünün ne şekilde yapıldığını yakından görmek ise, o zaman Reisicumhur Ruzveltin bir dörtler konferansı yapılacağı hakkındaki şayiayı niçin tekzip ettirmediği sorulmaktadır. Amerika diplomatik mahafili şimdi bu hâdise ile alâkadardır. — **(L'entransijan).**

İtalyaya göre beynelmilel vaziyet

Fransızca Lö Tan gazetesinin Roma hususî muhabiri bildiriyor:

İtalyanca Telegraf gazetesinde beynelmilel vaziyeti tahlil eden bir makale çıkmıştır. Bahse mevzu gazete İtalyan hariciye nazırının organı olduğu için bu makaleye hususî bir ehemmiyet atfolunabilir.

Makalede evvelâ Finlandiyanın vaziyetinden bahsolunmakta ve Avrupa büyük develtlerinden hiç birinin Finlandiyaya müessir şekilde yardımda bulunacak vaziyette olmadıkları neticesine varılmakta, ancak Almanyanın bu imkâna malik olduğu, fakat onun da münakaşası faydasız sebepler tahtında böyle bir yardımda bulunamıyacağı bilâkis Ruslar ile bağlarını takviye etmekte olduğu ilâve edilmektedir.

Telegraf gazetesi, Rus - Alman iktısadî anlaşmasının büyük kıymetine inanmaktadır. Almanlar Rusyayı çok iyi tanıyan bir millettir. Yakında nazi rejiminin Rusyaya gönderecekleri teknisyenler, mütehassıslar eski bir ananeyi yeniden yaşatacaklar. Yani Almanlar Rusyada daima teşkilâtçı, teknisyen veya nazır vaziyette bulunacaklar, Ruslar ise işçilik ve çıraklık ile uğraşacaklardır.

Hattâ Telegraf gazetesi Rusyanın Avrupadaki parçasının, Baltıktan, Vladivostok'a kadar Almanyaya bağlanmasını ve böylece teşkil edilecek büyük blokun Alman dinamizmi için hakikî bir hayat sahası teşkil etmesini de imkân dahilinde görmektedir.

Gazete bu vaziyetten sonra Almanların Majino hattından Fransaya taarruz etmelerini beklemenin faydasız olacağını ilâve etmekte ve bu Alman taktiğine mukabil müttefiklerin de Almanyaya Rusya üzerinden taarruz edeceklerini, yani Almanyanın Rusyadan iptidaî madde ve bilhassa petrol almasına mani olmağa bakacaklarını kaydetmektedir.

Bundan sonra Telegraf gazetesi İtalyan siyasetini gözden geçirmekte ve son bir hafta zarfında siyasî harekâtı gözönünde tutarak, dünyada İtalya aleyhine veyahut İtalya dahil edilmeden hiç bir karar verilemiyeceği neticesine varmaktadır.

TARİH PENCERESİNDEN

Fıçı ile şarap ve küfelikler

Dünkü fıkramda eski ayyaşlardan bahsetmiş, onların şarabı âdab ve erkânı ile içmediklerini, birer fıçı haline geldiklerini yazmıştım. Bugün gazetelerde, şarapların fıçı ile satılmasına karar verilmiş olduğunu öğrenince eski ayyaşlara ait birkaç fıkrayı yazmaktan kendimi alamadım.

Bektaşi babalarından Hüseyin baba bir gün hastalanır. Doktor: "Hastalığının başlıca sebebi işrettir. Büsbütün terket demem; lâkin hiç olmazsa gündüz içmeyi bırak, akşamları yemekten evvel iki kadeh iç."

Hüseyin baba, doktora söz verir, yemin eder. Birkaç gün sonra doktor hastalığın bütün şiddetiyle devam ettiğini görünce hayret eder. Baba tekrar yeminle akşamları iki kadehten fazla içmediğini söyler. Doktor inanmaz, kadehleri görmek ister. Bir de ne görsün; baba, kadehin etrafına, balmumu ile yarım okkalık bir teneke yapıştırmış...

Meşhur ayyaşlardan Osman efendi, kardeşi ile ortak oldukları evi satıp eline yüz lira alınca doğru Kumkapıdaki Dayı'nın meyhanesine gitmiş, bütün parayı yatırmış ve on sene istediği kadar içmek üzere mukavele yapmış. Fakat adamcağız ancak üç sene içebilmiş. Ömrü vefa etmemiş...

Meşhur münşi Kenan bey, hastalanmış. Ziyaretine giden tanıdıklardan biri onu şarap masası başında ve göbeğinin etrafında kırk elli sülükle görüp hayretle sormuş:

— Aman efendim, bu halde niçin işret ediyorsunuz...

— Zevkim için...

— Ya bu sülükleri neye yapıştırdınız?

— Biraz daha yaşıyayım da içeyim diye...

Bekri Mustafaya, ömründe kaç defa içtiğini sormuşlar. Şu cevabı vermiş:

"— Ben ömrümde bir kere içtim; ondan sonra hep mahmurluk bozdum."

Bektaşinin biri, akşamları pis bir meyhaneye gider, saatlerce içermiş. Tanıdıklarından biri:

"— Yahu, demiş, senin elbette bir evin vardır. Orada içsene."

Bektaşi:

"— O senin dediğin Ramazanda olur.." cevabını vermiş.

Şair Ahtel'e sormuşlar:

"— İptidası maraz, sonu sarhoşluk olan bu işretten ne zevkalıyorsun?"

Şair cevap vermiş:

"— O başlangıç ile bu bitiş arasında bir hal var, ki dünyanın her türlü zevki o hale feda edilir."

(Lûtfen sahifeyi çeviriniz)

Görüp düşündükçe

Otobüslere dair

Memleketin küçük dertlerinden şikâyetler çoğalınca, buna devletçe el konacağı söylenir. İstanbulun çektiği şu otobüs belâsı için de, böyle denilmişti. Gûya, belediye, halkın ıztırabını dindirecek çarelere başvurmak üzere idi. Dışardan geniş, rahat arabalar getirtecek ve bizi, kamyon bozması işkence makinelerinden kurtaracaktı.

İlk müjdeyi verenler, bu güzel ve hayırlı işin gerçekleşmesi için, altı aylık bir mühletten bahsediyorlardı. Altı ay az zaman değil; fakat vaid, o kadar şirindi, ki sabrımızı onunla besliyebilirdik. Aradan istenilen zaman geçti. Ona birkaç daha katıldı. Otobüsler hâlâ eski hamam, eski tas. Yine dizlerimizi büken, bizi cep metreleri gibi kendi üstümüze katlandıran dar, sarsak, katı ve rahatsız şeyler içindeyiz.

Arada sırada, her nasılsa, bunların arasına insanlara mahsus bir hakikî otobüs karışır. Fakat bu da, sonraki ıstırabı daha keskin bir hale getirmekten başka işe yaramaz. Şeker yiyen bir adamın biber acılığını iki kat duyduğu gibi, biz de, ondan inip başkasına binince, rahatsızlığımızın arttığını hissediyoruz.

Hâlâ bekliyoruz ve belediye hâlâ otobüs getirtmiyor. Devlet hamlelerinde bütçenin ne yaman bir hisar olduğunu bildiğimiz için, kendi kendimize:

— Eh, diyoruz, belki iş böyle bir engele çarparak geriledi.

İyi ama, o vakit de çalışan arabaları insanlara lâyık olanlardan seçmek, patronları, bu vazifeye çağırmak lâzım gelmez mi? Bu hırıltılı, homurtulu tekerlekli iskeletlerin işlemesine niçin izin veriliyor? Sonra, neden ötürü hatlara muayyen zamanlarda, ihtiyaç nisbetinde arabaların çalıştırılması emredilmiyor. Saat ve dakika hesabına dayanmıyan hangi teşekküle âmme hizmetinde yer verilir?

Kar, tipi, fırtına, yağmur altında bazan yirmi dakika, bazan daha da çok otobüs beklediğimiz oluyor. Hele Mecidiyeköyü — Çarşamba arabalarında ne intizam, ne de halka yetecek sayı var. Onların da kendilerine göre söyliyecek dertleri, hesapları bulunabilir. Biz, nasıl şikâyet ediyorsak, **onlara da bu kapı açıktır. Onlar da söylesinler.** Belediye **onları da** dinlesin. Ama, artık bu son olsun. Otobüs işi, ya devletleştirilsin, yahut da işletme hakkı, halka rahat, güzel arabalarla hizmet edecek şirketlere verilsin.

HAKKI SÜHA GEZGİN

Kısaca:

Bir çalışma misalı

Eskişehirde yeni çıkmıya başlıyan "Bizim Köy" gazetesi mahallî güzel bir havadis veriyor. Çiftçi Rıza adlı bir vatandaşla kendisine **yardım eden bir muallim Sazova** tepelerinde bir çakıl yığını halinde bulunan toprakları verimli bir bağ haline getirmişler. Hattâ civara yirmi kadar bağ evi bile inşa etmişler...

Bakımsız toprakların karşısında elleri kolları bağlı duran ve bu toprakların sıcak bir altın hazinesi olduğunu bilmiyen **nice vatandaşlara** ne güzel bir çalışma misali..

Meccanî leylî talebeler

Ucretli talebelerden ayrı tutulmıyacak

Maarif vekilliği meccanî leylî talebelerin okullardaki çalışma ve leylîlik vaziyetlerini etraflı surette tetkik etmektedir.

Yapılan bir tamime göre, meccanî leylî talebelerle ücretli talebeler arasında hiçbir fark gözetilmeksizin muamele yapılması istenmektedir.

Bazı okulların bu tamime rağmen meccanî leylî talebeleri ayrı yerlerde yatırdıkları haber alınmış, haklarında tahkikata başlanmıştır.

Ekmek fiyatları

Narhın inmesi bekleniyor

Belediye iktısat müdürlüğü İstanbulun ekmek vaziyetini yakından ve büyük bir dikkatle takip etmektedir.

Dün borsadan alınan fiyatlara göre, un fiyatları geçen haftaya nazaran çuval başına on kuruş kadar düşmüştür. Geçen hafta 692 iken bu hafta 682 dir.

Toprak mahsulleri ofisi de İstanbulun aylık ihtiyacı olan 300 ton buğdayı muntazaman vermekte ve bu buğdaylar değirmenciler tarafından öğütülüp yine muntazaman fırıncılara verilmekte olduğundan ekmek fiyatlarının bundan sonra yükselmeyip bilâkis düşeceği anlaşılmaktadır.

Tramvay hatları bozuk

Dün sabah Bahçekapıda yine bir tramvay yoldan çıkmıştır. Ortaköy - Aksaray hattına işliyen 1011 numaralı vatman Haşimin idaresindeki tramvayın romorku Bahçekapıdaki kavsi dönerken raydan çıkmıştır. Romork bir müddet sonra yola konmuş, tramvaylar işlemeye başlamıştır.

Son bir hafta zarfında aynı yerde üç tramvay hattan çıkmıştır.

Şikâyetler, Dilekler:

Manisa valisinden rica

Bir Gördesli imzasiyle aldığımız varakadır:

"Akhisar — Gördes yolunun iktisadî ehemmiyetini birçok defalar (Vakıt) ta bahsetmişsinizdir. Bu yolun kısa bir himmetle bozulan yerlerini düzelterek her mevsimde otomobil işliyebilir bir hale getirmek hem mümkün, hem zarurî olduğunu yazmışsınızdır. Şimdi vilâyetin umumî meclisi içtima halinde bulunuyor. Yıllardır ihmal olunan bu işi bir kere daha gözönüne koymaz mısınız?,,

VAKIT — Aldığımız varakayı olduğu gibi koyduk. Gördesi Akhisara bağlayan şosenin inşası denildiği gibi küçük bir himmet işidir; fakat vilâyet merkezlerinin veya umumî meclislerde âza çokluğu ile elbirliği, söz birliği yapmaya imkân bulan kazaların keseri daima Gördes gibi, Demirci gibi umran mıntakasından uzak kalmış yerler aleyhine yontmuştur. Umarız ki vali Bay Hüsnü haklı bir müdahale ile önümüzdeki inşaat mevsiminde olsun bu beş on kilometrelik yeri şose haline ifrağ için lüzumu olan tahsisatı verdirecek ve 1940 yılını Demirci gibi, Gördes gibi havaliyi yalnız Akhisara değil, buralarını daha gerilerine açacak olan yol için son vâde olarak kabul ederek bu taraf halkının yüzünü güldürecektir.

Fakat şarap fıçısı karşısında masa kuranların hiç bir zaman bu "orta hal" i bulamıyacakları muhakkaktır. Fazla olarak bu fıkralar, şarabın şiddetle yasak olduğu devirlerin yadigârıdır.

Meyhaneciler işin içinden nasıl çıkacaklar, onu merak ediyorum.. Vaktile kımıldayamıyacak hale gelenleri evlerine küfelerle gönderirler ve bu gibilere "Küfelik" denirdi. Yine bir bektaşiyi böyle küfe ile götürüyorlarmış. Ahbaplarından biri:

"— Yahu, bu ne hal." deyince, bektaşi:

"— Neden, demiş, ibadet de gizli, kabahatte gizli.."!

Fakat sırt hamallığı yasak olduğuna göre, meyhaneciler "Kü-

İstanbul kütüphaneleri

Bugün tesis gayelerinden apaykırı bir şekil ve mahiyet almış bulunuyor

Yüzbinlerce tarihî eserimizi çürümekten kurtarmak için muhakkak modern bir kütüphane binasına lüzum vardır

YAZAN : Yekta Ragıp Ünen

Maarif Vekâletinin kütüphanelerin tanzim ve ıslahiyle çok esaslı bir şekilde alâkadar olmaya başladığını, son günler zarfındaki haberlerden öğreniyoruz.

Vekâlet bir müddet evvel hususî bir heyet tarafından İstanbul kütüphanelerini tetkik ettirmiş, heyetten aldığı rapora istinaden alâkadarlara bir tamim göndermişti. Bu tamimde, Fatihteki Millet kütüphanesi müstesna diğer kütüphanelerde tanzim ve tasnif işinin hiç de iyi bir durumda olmadığı, bazı okuyuculara istedikleri kitapların verilmediği gibi esaslı mevzulara temas edilerek alâkadarların bu hususlara nazarı dikkatleri çekiliyordu.

Vekâletin bu tamimi münasebetiyle bazı müşahede ve düşüncelerimi yazmayı yerinde ve zamanında buluyorum.

Sayın ve güzide vekilimiz Hasan Âli Yücelin de pek iyi bildiği gibi İstanbuldaki on dört kütüphpanenin ekserisi medreselerdedir. Hiç de kütüphane olmak vasfını taşımayan ve rütubetli odacıklardan ibaret bulunan bu yerlere on binlerce kitap saklanmaktadır. Hattâ bazı kütüphanelerdeki dolaplar kâfi gelmemekte, eserler yerde taşlar üzerinde durmaktadır. Böyle bir hali bir kaç sene evvel bir kütüphanede gördüm. Eserler bir kısmı çuval içinde, bir kısmı da çuvalsız üst üste tasnif işini ve yer bulunmasını bekliyordu. Şimdiki halde böyle bir vaziyet yoksa bile kitaplar tahtadan yapılmış camekânlarda hıfzedilmektedir.

Seneler geçtikçe çürüyen ve kendiliğinden kurt yapan bu tahtalar içinde değerleri baha biçilmiyen kitapları saklamak ne dereceye kadar doğrudur bilmem?

Maarif Vekâleti namına tetkikler yapan heyetin her halde nazarı dikkatinden kaçmamıştır zannederim: İstanbul kütüphaneleri bugün tesis ve açma gayelerinden apayrı bir mahiyet ve şekil almış, birer okuma odası haline gelmiştir. Kütüphanelerde oturulacak yerler tahdit edilmiştir, meselâ bir kütüphanede kırk sandalye vardır. Bunun kırkı da açıldıktan biraz sonra, hele pazar günleri dolmaktadır. Bu sandalyelere kurulanlar ve ellerindeki kitapları derin derin gözden geçirenler ne bir tarihçi, ne bir ilim adamı, ne de her hangi bir eser üzerinde tetkik yapmak istiyen bir şahsiyet değildir.

Bunların hemen hepsi talebedir. Ortamektep talebesinden üniversite talebesine kadar her çeşit talebe vardır.

Fena mı diyeceksiniz? Kütüphanelerde yer bulunmaması memleket hesabına iftihar edilecek bir hal değil midir? Dikkat edilirse görülür ki, bu talebelerin ellerindeki kitaplar kütüphaneden alınmış eserler değil, çantalarından çıkarılmış riyaziye, tarih, coğrafya gibi kitaplarıdır.

Kütüphane sıcaktır, rahat bir sandalyesi vardır, üstelik ders çalışmak için de lüzumlu olan sükûnet vardır. Taşralı olan ve İstanbulda bekâr odalarında, pansiyonlarda oturan birçok tahsilde bulunan gençler vardır. Bunlar böyle müsait bir yer bulunca ve kütüphanelere girmek de her hangi bir kayt ve şarta bağlı olmadığına göre, doğruca kütüphanelere akın etmektedirler, her hangi bir mevzu etrafında eski eserler üzerinde tetkik yapmak istiyenlerin oturacak yer olmadığı için geri döndüklerini ben biliyorum.

Bu müşahede şunu meydana koyuyor: Kütüphaneleri okuma odası olmaktan kurtarmak. Bu ise bir yandan üniversitenin, yüksek mekteplerin talebeleri için böyle yurtlar açması, bir yandan da kütüphanelere gireceklerin yalnız tetkikat yapmak şartile alınmaları kaydının konmasıdır.

Okuma odalarından başka Vekâletin bir umumî kütüphane tesis etmesi de elzemdir. Bu kütüphane bütün vatandaşlara açık olabilir, burada bütün yeni eserler, gazeteler, mecmualardan herkes istifade edebilir. Hattâ buradaki eserler tahrip edilse bile yerlerine yenisi konacağından bunlar üzerinde okuyucunun sıkı bir kontrola tâbi tutulmasına da lüzum olmıyabilir. Fakat... Bugün içlerinde 1000 — 1500 senelik eserler bulunan tarihî, yazısı, ciltleri, resimleri itibariyle baha biçilmez ve eşsiz bulunan eserlerin bulunduğu kütüphanelere herkesin bilâ kaydü şart elini kolunu sallayıp girmesi, bir merakı gidermek, yahut şöyle yapraklarını çevirmek için bu eserleri yine hiç bir esaslı kontrola tâbi olmadan elinden geçirmesi, bunların memleket serveti bakımından hiç de doğru değildir. Bugün Osmanlıcayı bilmiyen bir talebe bir kütüphaneye gidip en değerli bir eseri isterse kütüphane memuru onu vermek mecburiyetindedir. Vermezse hakkında şikâyet vâki olmaktadır.

Talebe bugünkü nizam dahilinde haklıdır. Memur da eserin muhafazasına memur olduğundan titizlik göstermekte haklıdır. Bu veya buna benzer birçok aksaklıkların giderilmesi için tarihî eserler kütüphanesi ile umumî kütüphaneyi birbirinden ayırmak zarureti vardır. Bugünkü binalar ise mevcut kitaplarına bile dar geldiğinden ortaya bina meselesi çıkmaktadır. İstanbul yakın bir zamanda modern bir adliye sarayına, bir belediye sarayına, otel, sinema ve tiyatro binalarına kavuşacak.

Bu arada Maarif Vekâleti de şehrin müstakbel plânına göre İstanbula, dünyanın en tarihî ve değerli eserlerini sinesinde taşıyan bu güzel şehre lâyık bir kütüphane binası vücuda getirebilir. Bütçeye her sene konacak 100 bin lira üç, dört senede de böyle bir binayı karşımızda yükseltebilir.

Bu binanın alt kısımları umumî kütüphane, üst kısımları da eski eserlere tahsis edilirse bugünkü şikâyet mevzuları ortadan kalkar. Eski eserler o zaman bütün kütüphanelerden buraya toplanarak pek iyi bir surette tasnif edilir, Avrupa kütüphanelerindeki şekil ve surette muhafaza olunur. Ecdadımızın yadigâr bıraktıkları eserler de güneşsiz yerlerde, rutubetli odalarda, her isteyenin elinde çürümekten, yırtılmaktan kurtulur.

Bir profesörümüz anlattı:

"Londradaki Britiş Müzeümde bir eseri tetkik için birkaç makamdan izin almış, sonra müzeye gitmiş, eseri iki gün gözden geçirdiği müddetçe müzenin bir memuru başından ayrılmamış.,,

Bizde bu değerde bir eser yok mu acaba?

Fatihte Millet kütüphanesine gidiniz: 1038 senelik bir eser mevcut bulunduğunu görebilirsiniz.

Bir zamanlar Sultanahmet veya Süleymaniye camiinin umumî kütüphane yapılması mevzuu ortaya atılmıştı. Camiden kütüphane yapmanın medreseden kütüphane yapmaktan hiç bir farkı olmadığı anlaşılmış olacak ki, senelerdenberi bu hususta ses seda çıkmadı. Şu veya bu bina sağlam olabilir ama kütüphane binası olmaz. Bu itibarla İstanbula muhakkak modern bir kütüphane binası lâzımdır.

Yer hakkında da şunu söyliyebilirim: Beyazıt ve civarı üniversite ve yüksek mektepler muhiti olmaktadır. Mercan yokuşunun başında yanmış fakat duvarları duran Çiftesaraylar binasının olduğu yer kütüphane için en müsait bir sahadır. Üstelik burası millî emlâke ait olduğundan Vekâletin bu yeri almak için fazla bir para vermesine de ihtiyaç yoktur. Bina yapıldıktan sonra içine koyacak yüz binlerce tarihî eserlerimiz ve yine içine koyacak binlerce yeni eserlerimiz var!

Kütüphaneler mevzuu tetkik olunlrken işaret ettiğim hususlar gözönüne alınırsa büyük bir vicdan hazzı duyacağım.

İstimlâk edilecek binalar

Belediye Üsküdar iskele meydanının açılması için oradaki vapur iskelesi civarındaki binaların istimlâkile Koska ve Emin önü civarındaki istimlâk işlerinin bir an evvel bitirilmesine çalışmaktadır.

Koskada muamelesi tamamlanan beş binanın yıkılmasına başlanmıştır.

Taksim kışlasının içindeki ve etrafındaki binaları tutanlara mart başına kadar bulundukları yerleri tahliye etmeleri tebliğ edilmiştir.

Ancak burasının yıkılması emlâk bankasile yapılacak anlaşmaya bağlı oldulundan kiracılar bu anlaşma bitmeden çıkarılmıyacaklardır.

Kışlanın etrafında garajlar vardır. Burası yıkılınca ortaya bir de garaj buhranı çıkacaktır. Bundan başka kışla yıkılınca stadyum da ortadan kalkacağından spor sahası sıkıntısı çekilecektir.

Karadenizde mayn

Boğazın gündoğusu poyraz cihetinde ve 15 mil mesafede üstüvanî bir cisim görülmüştür. Karadenizde bulunan vapur kaptanlarına vaziyet bildirilmiştir.

Karadenizde Kefken adasının şimal tarafında 15 mil mesafede de bir mayn görülmüş ve alâkadarlara haber verilmiştir. Vapur kaptanlarına ihtiyatlı

RADYO

23.2.1940 Cuma

12.30 Program ve memleket saat ayarı, 12.35: Ajans ve meteoroloji haberleri, 12.50: Türk Müziği: (Pl.) 13.30/14.00: Müzik: Karışık program (Pl.) 18.00 Program ve memleket saat ayarı, 18.05: Türk Müziği: Çalanlar: Fahire Fersan, Cevdet Çağla, Refik Fersan, Fahri Kopuz. 1 — Okuyan Necmi Rıza Ahıskan. 2 — Okuyan: Semahat Özdenses. 18.50: Türk Müziği: Oyun havaları, Sadi Yaver Ataman. 19.00: Serbest saat. 19.10: Memleket saat ayarı, Ajans ve meteoroloji haberleri, 19.25: Türk Myziği: Çalanlar: Cevdet Çağla, Fahire Fersan, Refik Fersan, Fahri Kopuz. 1 — Okuyan: Sadi Hoşses, Mefharet Sağnak, 20.00: Konuşma: (Millî kahramanlık menkibeleri). 20.15: Temsil: Nef'i Yazan Mithat Tansuk. 21.15: Konuşma: (Sıhhat saati). 21.30: Müzik: Radyo orkestrası (Şef Dr. E. Praetorius). 22.15: Memleket saat ayarı, Ajans haberleri; ziraat, Esham - Tahvilât, Kambiyo - Nukut borsası (Fiat) 22.35: Müzik: Cazband (Pl.) 23.25/23.30: Yarınki program ve kapanış.

Sinema ve tiyatrolar

ŞEHİR TİYATROSU

Dram kısmı:
Akşam 20,30 da:
O KADIN

* * *

Komedi kısmı. Akşam: 20.30 da:
HERKES YERLİ YERİNDE

HALK OPERETİ
Bu akşam 9 da
(LEBLEBİCİ)
Yakında:
ÜÇ KUYUMCU

ALEMDARsinemasında
1 — Cebelüttarık Casusu

FEKONDİTE

Yazan: EMİLE ZOLA
Çeviren: OSMAN YENSEN

— 3 —

— Evet, evet solmayan güzelliğin sırrı bekârettir... Arkasından sürü ile çocuk sürükliyen o düşük vücutlu, takatsız kadınları insan görür de tiksinmez mi?

Matyö söze karışmağa mecbur oldu:

— Fakat güzellik telâkkiye bağlıdır. Siz güzelliği uzun boylu, dar kalçalı, sıska kadınlarda buluyorsunuz. Halbuki Rönesans devrinde en büyük ressamlar, Rubensler, Titienler ve bilhassa Refael daima güçlü kuvvetli ana kadınları tersim etmekle şöhret kazandılar. Bugün moda hükmünde olan mahdut aile yerine memleketimizi nüfusça tedennî tehlikesinden kurtaracak olan kalabalık aileyi ikame edebilmek için işte bu güzellik fikrinin tashihi lâzımdır.

Segen müstehzî bir bakışla:

— Nüfus tedennisini bir tehlike mi addediyorsunuz? Nasıl oluyor, Mösyö Matyö, siz bu kadar zeki olduğunuz halde böyle batıl fikirlere kapılıyorsunuz? Rica ederim bir parça düşününüz.

Santer:

— Bilmiyor musunuz ki, tabiat kör ve şuursuzdur. Onun cereyanlarına bir istikamet vermeğe çalışmıyan insanların sonu felâkettir. Hattâ, bugün Almanyada bile fazla doğumların önünü almak için bir çok tedbirlere başvuruluyor.

Segen hücumuna devamla:

— Bakınız, Mösyö Matyö, inkâr edemezsiniz ki bugün en zeki, en kâmil adamlar bile zürriyet yetiştirmekten çekiniyorlar. Fikir genişledikce müvellit hassa daralıyor. Sizi meclûp eden kalabalık aileler ise, münhasıran cahil sınıflarda görünmektedir.

Matyönün fikirlerini bazan teşviş eden işte bu cihetti. Acaba yanlış mı düşünüyordu?

Nüfus tezyidine doğru gitmekle fena mı ediyordu? Bununla beraber cevap vermekten geri durmadı:

— Söyledikleriniz nisbeten doğru olabilir. Fakat Maltüs nazariyesinin yanlışlığı ispat edilmiştir. Dünya büsbütün dolsa ve maişet esbabı kifayet edemiyecek bir dereceye gelse bile kimya sayesinde yine bir çok gıda verici maddeler keşfolunur. Esasen bu tehlike Fransa için mevzuu bahsolamaz; günden güne nüfusça tedennî etmekteyiz. İki asır sonra Paris eski Roma ve Atina gibi sönecek ve Fransa bugünkü Yunanistana benziyecektir. . Paris ölmek istiyor.

Santer itirazla başını salladı.

— Hayır, hayır, Paris ölmek istemiyor, Paris şehirlerin en medenîsi olduğu için mustakar kalmak istiyor. Umum kavimlere rehberlik eden Fransa, ifrat derecesine varan nüfus çoğalmasının mazarratlarını idrâk ettiği için onun önüne geçmekle medeniyete imtisal nümunesi oluyor.

Matyö:

— Dmek bir zaman Avrupaya akın etmeğe başlıyan müstevli şark kavimlerinin hücumundan korkmuyorsunuz, dedi. Tarih her vakit bu suretle tekerrür etmiştir. Nüfusu çoğalan herhangi bir millet, zayıf kalan memleketleri istilâ eder, ve onların medeniyetlerini yeniden inkişaf ve terakki ettirir. Menfis, Babil, Ninva şehirleri niçin yok oldu? Atina ile Roma neden hâlâ can çekişiyor? Medeniyet merkezi olan Fransanın koca Parisi niçin mahvoluyor? Paris ölmek istiyor ve ölecektir.

Santer bedbin bir tavır takındı.

— İlâhi! Ölmek istiyorsa mani olacak ben değilim. Ben bekârlıktan hoşnudum ve katiyen evlenmiyeceğim.

Derin bir sükût hasıl oldu. Matyö bu iki mond adamile kendisinden hangisinin haklı olduğunu bilemiyor. mütereddit düşünüyordu. Nihayet Valantin göründü.

— Ah! Affedersiniz, biraz beklettim... Bonjur Mösyö Matyö, madam ve çocuklar nasıl . dırlar?

Segen karısının ipekli beyaz elbisesini gözden geçirerek:

— Bu paçavrayı giymek için mi bizi bu kadar beklettin? Hiç olmazsa daha iyi bir tuvalet yapamaz mıydın?

Valantin gayet güzel olduğu sözün müthiş sademesile ... Hırsından ağlamak, isyan etmek istiyordu; fakat ... vaziyeti korudu:

— Bilâkis pek şirin oldu... Bu elbise size çok hoş ... madam.

Bu iltifattan memnun ... genç kadın, bir erkeğin her ... sözle kendisine ... yaptırabileceğini ... gen hafifce gülümsiyerek ...

— Lâf ile her şakayı ... na müsaade ederim. Fakat ... kın bir başkasile ... Zira seni ufak bir tavşan ... telef ederim.

Filhakika karısını pek ... kıskanırdı.

Valentin sesini tatlılaştı... rak, bahsi değiştirdi.

— Bir parça sabret, şimdi ... cuklar gelecekler, gitmeden ... vel onları birer kere öpelim ...

Bir iki dakika sonra ... mürebbiyelerinin refakatinde ... çeri girdiler. Gaston ... üç yaşında vardı. Her ... gölgede açmış güller gibi ... nazik ve solgun idiler. ... lı, beyaz elbiseli, son derece ... na ile süslenmiş iki canlı ... Bu manzara ana ve babanın ... rurunu okşadı. Valantin:

— Haydi, bonsuvar deyin ...

Çocuklar utancı andıran ... bir duraklamadan sonra ... rin önüne doğru ilerlediler. ...

— Bonsuvar. Mösyö ...

Matyönün önüne geldik... zaman yine duraklıdılar. ... ları Mösyönün ismini ... mağa mecbur oldu.

— Bonsuvar. Mösyö Ma...

Valantin birer defa çocuk... havaya kaldırdı, kolları ara... da sıktı, öptü ve tekrar yere ... raktı. Gaston:

— Demek yine gidiyorsunuz ... ne?

— Evet yavrucuğum, biz ... sun ki annelerle babaların ... vardır.

— O halde anne, biz ... yalnız kalacağız.

Valantin bu sözü cevap... raktı. Mürebbiyeye ... mirler verdi.

— Çocukları bir dakika ... yalnız bırakmıyacaksın. ... sa mutfağa gitmelerini ... menediyorum. Eve gelip ... defa olsun onları mutfakta ... mamak kabil olamıyor. ... dide yemeklerini ver, ... yatır ve uyusunlar.

Mürebbiye bu emirleri ... dikten sonra:

— Madam, Matmazel ... raz rahatsızdır. Demin ... istifrağ etti.

Segen hiddetlendi:

— Ne istifrağ mı etti? ... her gün bunu işitiyorum! ... ima bizim çıkacağımız ... sadüf ediyor... Azizem ... lara dikkat etmelisin, ... mızın mideleri böyle ... kâğıt gibi gevşek olmasın ...

(Deha ...

VAKIT

Gazetede ... resimlerin hukuku mahfuzdur

ABONE TARİFESİ

	Memleket içinde	Memleket dışında
Aylık	95	150
3 aylık	260	425
6 aylık	475	820
1 yıllık	900	1600

Tarifeden Balkan Birliği için ayda otuz kuruş düşülür. Posta birliğine girmiyen yerlere ayda yetmiş beşer kuruş zammedilir.

Abone kaydını bildiren mektup ve telgraf ücretini abone parasını posta veya banka ile yollama ücretini idare kendi üzerine alır.

Türkiyenin her posta merkezinde VAKIT'a abone yazılır.

Adres değiştirme ücreti 25 kuruştur.

İLAN ÜCRETLERİ

Ticaret ilânlarının santimi ... tırı sondan itibaren ilân sayfalarında 40, iç sayfalarda 50 kuruş; dördüncü sayfada 1; ikinci ve üçüncüde 2; birincide 4; başlık kesmece ... liradır.

Büyük, çok devamlı, klişeli renkli ilân verenlere ayrı ayrı indirmeler yapılır. Resmî ilânların santim satırı 40 kuruştur.

Ticarî mahiyette olmıyan küçük ilânlar

Bir defa 30; iki defası 50, üç defası 65, dört defası 75 ve on defası 100 kuruştur. Üç aylık ilân verenlerin bir defası bedavadır. Dört satırı geçen ilânların fazla satırı beş kuruştan hesap edilir.

Vakıt hem doğrudan doğruya kendi idare yerinde, hem Ankara caddesinde Orhanbey hanında ... MALEDDİN İREN ilân bürosu eliyle ilân kabul eder (telefonu: 20335).

Budistlerin en yüksek reisi yeni Dalay-Lama

Dün Tibette taç giydi

Lasa, 22 (A.A.) — Tibet'de Budizmin en yüksek reisi Dalay - Lama'nın tetviç merasimi, bugün Lassada yapılmıştır. Budanın 13 üncü tenasühü telâkki edilen yeni Dalay - Lama, bundan evvelki Dalay-Lama'nın ölümünü takip eden 24 saat zarfında doğmuş bulunan ve elyevm 6 yaşında bir Çinli köylü çocuğudur.

Yeni Dalay-Lama, altından bir tahtırevan içinde: etrafında rahipler olduğu halde, şehir civarındaki sarayından Potala sarayına getirilmiş ve orada taç giydirilerek biat yapılmıştır.

Bu merasime yabancıların iştirâki memnu ise de ilk defa olarak bir İngiliz heyetine merasimde bulunmak üzere müsaade verilmiştir.

İngilterenin Finlere yardımı

(Baştarafı 1 incide)

Rus tecemmülerini muvaffakıyetle bombardıman etmişler ve yapılan muharebelerde 13 Sovyet tayyaresi düşürülmüştür.

Dün düşürülmüş olması muhtemel olduğu bildirilen 3 tayyarenin de düşürüldüğü tahakkuk etmiştir.

Londra, 22 (A.A.) — Reuter ajansının Finlandiya muhabiri yazıyor:

Mannerhaym hattının cenahlardan çevirmek üzere iki taraftan ilerlemek isteyen Rus orduları, bu hareketlerini inkişaf ettirememişlerdir. Bunun sebebi yolların olmamasıdır. Çünkü büyük motörlü kıtalar ancak yollar olduğu takdirde, tanklarını, toplarını ve diğer silâhlarını faikiyetle kullanabiliyorlar.

Stokholm, 22 (A.A.) — Sovyet tayyareleri, Finlandiya - Sovyet Rusya hududuna 10 kilometre mesafede kâin Tornea şehri üzerinde bir cevelân yapmışlar ve 100 kadar nüfusu olan Pajala köyünü bombardıman etmişlerdir. Köy, yanmaktadır. Moskovadaki İsveç sefiri, hâdiseyi protesto etmiştir.

Sovyet tayyareleri, 3000 ilâ 4000 metre yükseklerde uçuyordu. Bu tayyareler, torpiller ve yangın çıkaran bombalar atmışlardır. Bunların ekserisi infilâk etmemiştir. Nüfusça zayiat yoktur.

46 yaşındakiler askere çağırıldı

Helsinki, 22 (A.A.) — Bugün Finlandiya hükûmet merkezinde duvarlara yapıştırılan ilânlarla 1894 ve 1895 doğumlular silâh altına çağırılmıştır. Bu doğumlular, 28 şubatta askerlik şubelerine müracaat edeceklerdir.

Rokfellerin oğlu 100 bin dolar verdi

Nevyork, 22 (A.A.) — Con Rokfeller, Fnilandiyaya yardım için teşkil edilmiş olan Hoover komitesine 100.000 dolar vermiştir.

Kısa Memleket Haberleri:

* Muğlada köylünün merkezle alâkasını kolayca temin maksadı ile telefon makinesinin ne yolda kullanılacağını öğretmek için bir kurs açılmıştır.

* Bitlis valiliğine tayin edilen Hulusi Devrimer Diyarbakırdan Bitlise gelmiş ve yeni vazifesine başlamıştır.

* Adliye Çankırıda genç bir kıza yapılan bir tecavüz üzerinde meşgul olmaktadır. Bir arkadaşını ziyaret için Çankırıya gelen bir genç kız, gecelediği bir yabancının tecavüzüne uğramış, feryadı üzerine zabıta ve bekçiler koşmuşlar, hâdiseye vaziyet edilmiştir. Mütecaviz olduğu iddia edilen şahıs ise kızın sar'ası tuttuğunu, tecavüz etmediğini ileri sürmektedir.

* Trakyada bir hafta içinde müthiş bir hava tahavvülâtı kaydedilmiştir. Bu son yirmi dört saat içinde yağmur, kar, buz, güneş, lodos, birbirini takip etmiş, güneşli bir havayı yağmurlu, yağmurlu açık bir gökyüzü takip etmiştir. Bu itibarla grip, nezle gibi hastalıklar çoğalmış, ve kömür fiyatları yükselmiştir.

* Bergama kazasının İnkılâp mahallesinden "Akdonlu B. Mehmet," 80 yaşlarında yurtsever bir Türk hava kurumunun Bergama şubesine giderek, ömrünün son günlerinde mevcut nakdi bulunan 300 lirayı teberru etmiştir.

* Fakı Dede mahallesinden, Kebir oğullarından B. İbrahim Kürk, 2000 lira kıymetinde bulunan ve yılda 300 lira kira geliri olan iki dükkânı Kızılay Kurumu Konya şubesine terk ve teberru etmiştir.

Bursada yapılacak Atatürk Stadyomu

Bursa, (Hususi) — Valimiz Reşit Kurultan Atatürk stadyomunun yarıda kalan inşaatının tamamlanması için beden terbiyesi genel direktörlüğünden tahsisat istemişti.

Haber alındığına göre; genel direktörlük stadyomumuz için 10 bin liralık bir tahsisat ayırmıştır. Bu haberi, Ankarada bulunan vilâyet bölgesi asbaşkanı İhsan telgrafla valimize bildir-

ESAT ALKAN

Çekirgedeki sıcak sular

Bursa, (Hususi) — Belediye, Çekirgedeki sıcak suların ö... taksim ve tevzii şeklini fennî bulmakta idi. Bu... üzerine partimizin de delâletiyle bu suların tevzii ve taksimi ... altına alınacaktır. Bunun için bir proje hazırlanarak ... verilecektir.

Dün üç Alman tayyaresi düşürüldü

(Baş tarafı 1 incide)

fından ateşe tutulmuşlardır.

Liege, 22 (A.A.) — Liege'in tayyare dafi topları, bir ecnebi tayyaresine müteaddit defalar ateş etmiştir. Tayyare, derhal şark istikametine doğru uzaklaşmıştır. Belçiklıların avcı tayyareleri de havalanmıştır.

GARP CEPHESİNDE

Paris, 22 (A.A.) — 22 şubat sabah tebliği:

Mosellein şarkında düşmanın bir hücumu tardedilmiştir. Karakollarımız iki Alman zabit vekilini esir etmiştir.

Paris, 22 (A.A.) — 22 şubat akşam tebliği:

Bilhassa Sarla'nın garbında ve Belesin şarkındaki iki taraf topçu ateşinde bulunmuştur. Her iki taraf tayyaresi Mosel ile Rehn arasında ve Alsasta faaliyet göstermiştir.

Kopenhagdaki konferans

(Baş tarafı 1 incide)

Stokholm, 22 (A.A.) — Denizciler birliği idare heyeti, kabul ettiği bir karar suretinde, yapılmakta olan şiddetli deniz harbini protesto etmiş ve hükûmetten muharip memleketlere gitmekte olan ticaret gemilerine harp gemilerinin refakat ettirilmesini talep eylemiştir.

Romanya Maliye nazırı Sofyada

Sofya, 22 (A.A.) — Romanya Maliye nazırı B. Konstantinesko, Bulgar maliye nazarı Bojilofun 1938 Teşrinisanisinde Bükreşe yaptığı ziyareti iade maksadile bu sabah saat 9 da Sofyaya gelmiş ve istasyonda Maliye nazırı Bojilof ile Ziraat nazırı Bagriyanof ve Balkan Antantı devletleri elçileri tarafından karşılanmıştır.

Irak kabinesi kuruldu

Bağdat, 22 (A.A.) — Sabık Başvekil Nuri Paşa Said, bugün saat 12.30 da yeni Irak kabinesini kurmuştur.

Fransada silâh altına alınan yeni efrat

Paris, 22 (A.A.) — Bugün bir kararname neşredilecektri. Bu kararnameye göre yakında silâh altına alınacak olan efrat, 1939 sınıfının üç ayrıdan alınacaktır.

Yani 1-7-1919 ve 30-9-1919 arasında doğmuş olan efrat alınacaktır.

General Did Londraya döndü

İngiltere yeniden yardımda bulunacak

Londra, 22 (A.A.) — Reuter: Anadolu zelzele felâketi mıntakalarına yaptığı seyahatten dönen general Did, Londraya dönmüştür.

General, matbuata verdiği beyanatta felâketzedelere yardım için yapılan müessir gayretleri tebarüz ettirmiş, yardım organizasyonunda bilhassa kızılayın teşkilâtından sitayişle bahseylemiş ve demiştir ki:

" Türkiye, bu bahiste, sonsuz fedakârlıklar yapmıştır. Bu gayretler sayesinde, zarar ve ziyan, tamamile telâfi edilmekte gecikmiyecektir.

İngiltere, Türk makamlarının talebi üzerine, zamanında, felâkete uğramış mıntakaların ihyasına lüzumlu malzemeyi Türkiyeye göndermeğe hazırdır. İngiliz yardımları, Türk hükmetinin ve İngiliz-Türk yardım komitesinin arzu ve tasvibleri üzerine, arazinin vaziyetine uygun bir tarzda bu mıntakaların ihyasına sarfolunacaktır."

Koordinasyon heyetine

İştirâk edecek umum müdürler

Ankar, 22 (Hususi) — Millî korunma kanununun tabikine geçilmesi dolayısiyle başvekâlette kurulacak büronun şefi ve memurları teayyün etmiştir.

Koordinasyon heyetine dahil vekillerin vekâletlerden bazı daire umum müdür veya muavinin mütehassıs olarak büro faaliyetine iştirak edecektir.

Dünya vaziyetinin gösterdiği fevkalâdelik dolayısiyle Ticaret Vekâleti teşkilâtının genişletilmesi mutasavverdir. Aynı vekâlette bir fiyat kontrolü bürosu kurulmuştur.

Yüksek Tedrisat Şube Müdürlüğü

Ankara, 22 (Hususî) — Trabzon lisesi müdürü Sami Akyol yüksek tedrisat şube müdürlüğüne tayin edilmiştir.

Aydın müstahsilleri kooperatifler kuruyorlar

Aydın, 22 (A.A.) — Son yıllarda pamuk ziraatinin fevkalâde inkişaf etmesi sebebile bilhassa mahsulün satış işlerini esaslı bir teşkilâta bağlamak ihtiyacını gören müstahsiller vilâyetimizde pamuk kooperatifleri teşkiline başlamışlardır.

Bu kararın tatbikatı neticesi olarak Kocarlı, Aydın ve Dalama pamuk satış kooperatifleri kurulmuş ve ortaklar tarafından esas mukavelenameleri imzalanmıştır. Vilâyetin diğer bir çok istihsal merkezlerinde de bu neviden kooperatifler teşkili için çalışılmaktadır.

Karacabey Boğazı temizlenecek

Bursa, 22 (A.A.) — Vilâyet meclisi âzaları bir müddettenberi rahatsız bulunan valimizi evinde ziyaret etmişlerdir.

Bu münasebetle vilâyet bütçesi üzerinde konuşmalar yapılmış, vilâyetin bir yıllık mesaisinin programa toplanmış şekli üzerinde tetkiklerde bulunulmuş ve bu arada Karaca bey boğazının temizlenmesi ve bu ovaları suların tahribatından koruyacak tedbirlerin bir an evvel alınması için icabeden kararlar alınmıştır.

Uç isimli hırsız

Bazan Koço, bazan Şerafettin ve çok kere de Niko ismini kullanan yaman bir hırsız ele geçirilmiştir.

Hırsız şimdiye kadar tesbit edildiğine göre, Kadıköy, Tophane, Küçükpazar, Taksim, Galatasaray ve daha birçok semtlerde on dokuza yakın apartıman ev ve dükkân soymuş, bir çok mücevherat, para ve kıymetli eşyalar çalmıştır.

Koçonun, apartımanlara mutfak pencerelerinden, dükkânlara kilitleri kırarak, evlere de anahtar uydurarak girdiği çeviklik ve maharet göstermek suretile soygunculuk yaptığı anlaşılarak dördüncü sorgu hâkimliği tarafından tevkif edilmiştir.

Koço müddeiumumilikte verdiği ifadesinde her şeyi itiraf etmiş, hırsızlıkla geçindiğini söylemiştir.

Çocuk katil

Duruşma karar için başka güne bırakıldı

Geçen hafta şehremininde hapisaneden ogün çıkan arkadaşı Sedadı bıçakla öldüren 16 yaşındaki katil Cahidin cürmü meşhut kanunu çerçevesi içinde ikinci ağır ceza mahkemesinde görülen duruşmasına dün de devam edilmiş, müddeiumumî muavini Turgut mütaleasını söylemiştir.

Müddeiumumî muavini iddiasında, Cahidin suçunu sabit görerek ceza kanununun 448 inci maddesine göre 18 sene hapisle cezalandırılmasını, ancak yaşının ve Sedadın tahrikinin göz önüne alınmasını istemiştir.

Duruşma karar verilmek üzere başka bir güne bırakılmıştır.

Bitaraflığın müdafaası

(Baş tarafı 1 incide)

hapsediyordu. İşte bu hali ile Alman ticaret gemisi zararsız hüviyetini değiştirmiş, düpedüz tehlikeli bir harp gemisi olmuştu. Bu defa bu geminin İsveç kara sularına girmesi de İsveç memleketinin bitaraflığından istifade ederek İngiliz esirlerini Almanyaya götürmek idi.

Norveç sularında kontrol vazifesini yapanlar her halde Altmarkın bu yeni hüviyetini biliyorlardı. Fakat Alman gemisi memleketlerinin kara sularına girince içerisinde İngiliz esiri bulunduğunu gizlediler. Araştırma yapmalarına razı olmadılar. Bu takdirde Norveçlilerin cebir ve şiddet kullanarak araştırma yapmaları lâzımgeliyordu. Öyle anlaşılıyor ki Norveçliler Almanyadan çekindiler. Daha ileriye gitmediler. Alman muavin harp gemisini zararsız bir ticaret gemisi gibi telâkki ediverdiler. Bununla beraber ihtiyat olarak kendi harp gemilerinin nezareti altında tuttular. İşte bu sırada idi ki İngiliz harp gemileri geldi. Altmark'ın içinde İngiliz esirleri bulunduğunu bildirdi ve zorla Alman gemisi içerisindeki esirleri kurtardı.

Bu işte Norveç hükûmetinin takip ettiği hareketi tenkit eden İngiliz Başvekili Çemberlayn şöyle diyor:

— Pekâlâ, Norveç kontrol memurlarının Altmark gemisi içinde İngiliz esirleri bulunduğunu bilmediklerini kabul edelim. Zorla bu gemiyi araştırarak esirleri meydana çıkarmamakta dahi kendilerini mazur görelim. Fakat iş burada kalmamıştır. Altmark gemisi İsveçin Bergen limanında telsizini kullanmıştır. Bu suretle Norveçin bitaraflığı ihlâl edilmiştir.

Norveç Alman gemisinin bu hareketine karşı neden sükût etmiştir? Niçin ondan sonra bitaraflığının müdafaası için icabeden tedbirleri almamıştır?"

Görülüyor ki İngiliz Başvekilinin bu sualleri çok yerindedir. Norveç hükûmetinin bu suallere karşı kendisini haklı gösterecek bir cevap bulması mümkün değildir.

Sahte olarak zararsız bir ticaret gemisi gibi Norveçin kara sularından geçmek isteyen Alman muavin harp gemisi bu memleketin bitaraflığını ihlâl etmiş, bu hareket İngiliz harp gemileri tarafından bu bitaraflığa riayet edilmemesine vesile vermiştir. Bu mesele beynelmilel bir mahkemeye değil, hattâ İsveç mahkemelerine bile havale edilmiş olsa çıkacak karar ancak İngilizlerin haklarını tasdik etmek olacaktır. İngiliz harp gemileri, Altmark gemisini içinde üç yüzden fazla İngiliz esiri olduğu halde Norveç kara sularında yakaladıktan sonra çekilip gitmiş olsalardı, bu esirlerin gözleri önünde Almanyaya götürülmelerine imkân vermiş bulunsalardı, o vakit millî vazifelerini yapmamış olduklarına hükmedilirdi.

Harpte bir devletin bitaraflık haklarının muharipler tarafından tanınması ancak kendisinin bitaraflık usullerine uygun hareket etmiş olmasına bağlıdır; Norveç hükûmeti, ister korku neticesi ister dikkatsizlik eseri olsun. Altmark işinde kendi bitaraflığını Almanlara karşı müdafaa edememiştir; böylelikle İngiliz harp gemilerinin müdahalesine hak vermiştir. Ve Norveç kara suları bitaraflığın icabettiği masuniyeti kaybetmiştir.

ASIM US

Vels'in üçüncü makalesi

(Baş tarafı 1 incide)

nin hükümleri ile bertaraf edilemez. Hiçbir idare yukarda bildirilen hakları ve hürriyetleri, lüzum ve zaruret bahanesiyle, idarî bir emirle ortadan kaldıramaz. Bu haklar ve hürriyetler yalnız serbest ve umumî münakaşalara ve reylerin ekseriyetiyle verilen bir kararla tadil edilebilir.

Bir memleket için milletten başka hak menbaı yoktur.

Hayat nesilden nesle geçtiği için insan nevinden hiçbir nesil, milletlerin hakları olan kanun koyma hakkından vazgeçemiyeceği gibi bu hakkı başkalarına da devir ve ferağ edemez.

Bu beyannamede tesbit edilmiş olan haklar insanların temelli ve devamlı haklarıdır.

* * *

Bunula beraber, yeni hukuku beşer beyannamesini hazırlıyanlar bir madde daha koyuvorlar ki, bu da vanı zamanda mülâhaza edilebilir ve bazı kimselerce bu maddenin vuzuhu için zarurî görülebilir.

Bu madde, harp ve harp hazırlığı ile geçen ve vahşî orman kanununun hâkim olduğu hayat içni lâzımdır:

MADDE 4:

Hiç kimse gizli dosyalarda mevcut vesikalar üzerine, bu vesikalar alenî bir mahkemeye verilmedikçe, gerek hapis yoliyle, gerek memleketten ihraç yoliyle cezalandırılamaz. Bir dosya yalnız idarî bakımdan bir muhtıra olarak kullanılabilir. Bu dosyalardaki ehemmiyetli malûmat tevsik veya tashihi istenen alâkadar kimseye gösterilir.

. . . .

Bu madde pek mütevazı olarak, fakat pek katî bir şekilde, zamanımızın bütün beşer hayatını zehirleyen kuvvet ve temayüllerini sarsmaktadır.

Bugünkü bütün tecavüzlerin hemen hepsinin âmili olan beşer şeraiti sadece harbi müsevves ve gayrikatî bir şekle kovmakla kalmamış, aynı zamanda harbin usullerini de içtimaî bünveve daha fazla tesir edici bir hale getirmiştir.

Yeni beşer hukuku beyannamesi etrafında

Münakaşalar

Vels'in makalesi neşrolunduğu sıralarda İngiliz mebuslarından Harold Nikolson şu itirazları ileri sürmüştür:

1 — Fikirler iyi ise de yanlış sıralanmış. Esas umdelerin başa alınması, idari veya hukuki tafsilâtın (meselâ hadım etme, gizli dosyalar, v.s.) ise maddenin fıkrası veya not kabilinden olarak zikredilmesi lâzımdı.

2 — Vicdan hürriyeti, kelâm hürriyeti, umumi toplantı ve tab'ı hürriyetine daha geniş yer verilmeli idi.

3 — Ekalliyet zümresi gibi mühim bir meseleye temas edilmemiş. İnsan haklarının ekseriyet tarafından tayin edilişi daima mazaratı bais olmuştur.

Halbuki ırk kanunu gibi gayri beşeri kanunları bir ekseriyet isteyecek olursa ne olacak?

Sizin esas kanununuzda ekalliyet zümresinin hakları yok mudur? Bu her halde büyük bir eksikliktir.

Britiş Asosieyşin reisi Sir Rirard Gregori diyor ki:

— Gerek ilim, gerek medeniyet tarihi bize gösteriyor ki, esas beşer hukuku ne kadar geniş gruplara teşmil edilirse terakki o nisbette fazla olmaktadır.

Münakaşaya iştirak edenler arasında bir çoğu bu haklara mukabil vazifelerin de tayinini istiyorlar. Bu arada Kentten H. G. Day şöyle diyor:

— Bugün bir çoklarının az hakka malik oluşu, diğerlerinin — hattâ birçok hallerde bizzat kendilerinin — vazifelerini ihmal etmelerinden ileri geliyor.

Kervanlar köyünde işlenen cinayet mahkemede

Dünkü celsede katil köy muhtarını nasıl öldürdüğünü anlattı

İkinci ağır ceza mahkemesi dün sabah, şimdiye kadar romanlarda bile tesadüf edilemiyecek derecede tüyler ürpertici ve büyük bir soğukkanlılıkla işlenmiş bir cinayet davasına başlamıştır.

Vaka bir gece yarısı Silenin "Kervanlar,, köyünde işlenmiştir. Tahkikat evrakına göre vaka şöyle olmuştur:

"Kervanlar,, köyünden Nevzat adında birisi askerden dönünce köy muhtarı Ahmet Cevdetin, kendisinin askerde olmasından istifade ile karısını tehdit ederek tasallût eylediğini duymuştur.

Nevzat bunu isbat edecek bir delile sahip olmadığından renk vermemiş ve karısına da birşey den bahsetmiyerek işi tahkik etmeğe başlamıştır.

Aradan birkaç gün geçince, muhtar Ahmet Cevdet, Nevzadı çağırmış ve:

"— Yapacağımız köy mektebine kereste lâzım. Sen ormana git de biraz ağaç kes. Gece de gelme, ormanda kal!.. demiştir.

Nevzat bundan şüphelenmiş fakat sesini çıkarmıyarak ormana gitmiştir. Akşama kadar odun kestikten sonra muhtarın dediği gibi gece ormanda kalmamış ve hava kararınca gizlice köye inerek ahır kapısından evine girmiş, bir odaya saklanmıştır.

Nevzat, bu gece Ahmet Cevdetin kendisini mahsus uzaklaştırdığını ve karısı ile beraber kalmak üzere geleceğini tahmin etmiş, çiftesi elinde bir kaç saat sessizce beklemiştir.

Nihayet gece yarısına doğru Nevzadın bulunduğu odanın kapısı açılmış ve muhtar Ahmet Cevdet içeri süzülmüştür. Nevzat hemen çiftesine davranmış, Ahmet Cevdetin karanlıkta kendisini farketmesine meydan vermeden bir kurşunla işini bitirmiştir.

Gözleri intikam ateşi ile yanan Nevzat, muhtarın öldüğüne iyice kanaat getirdikten sonra büyük bir soğukkanlılıkla elbiselerini çıkarmış ve cesedi harıl harıl yanan ocağın içine atmıştır.

Fakat cesetten çıkan yağlı duman ocağın etrafını sardığından ocak birdenbire tutuşmuştur.

Nevzat, cesedi bu suretle yakamıyacağını anlayınca sırtlamış ve civardaki bir hendeğe kadar götürerek gömmüştür. Katil bundan sonra hiçbirşey olmamış gibi rahat bir uykuya yatmıştır.

Nihayet iş birkaç gün sonra meydana çıkmış ve Nevzat yakalanmış, yarı yanmış ceset de mezar açılarak tanınmış ve gömülmüştür.

Katil Nevzat dün ikinci ağır cezada yapılan muhakemesinde vak'ayı bu şekilde kabul etmiş, ancak Ahmet Cevdetin odaya girmesine kadar olanları hatırladığını ve sonrasını bilmediğini söylemiştir.

Dinlenilen şahitler de birşey bilmediklerini ve gece yarısı derinden bir silâh sesi duyulduğunu söylemişlerdir.

Mahkeme, bir defa da katilin karısı Fehimeyi dinlemeğe karar vererek muhakemeyi başka bir güne bırakmıştır.

Yeni ihale edilen yollar

Rami ile Saray arasındaki yol nafıa tarafından bir buçuk milyon liraya ihale edilmişti. Yakında inşaata başlanacaktır. Yolun Topçulardan geçen kısmı parke diğer kısmı şose olacaktır.

Hadımköy - Catalca - Çerkes yolu da 400 bin liraya ihale olunmuştur. Havalar düzelince burada da çalışılmaya başlanacaktır.

HASAN MEYVA özü

İnkıbazı defeder, iştahsızlık, hazımsızlık, şişkinlik, bulantı, gaze karşı faydası vardır. Her yemekten sonra bir tatlı kaşığı yarım bardak su içinde köpürterek alınabilir.

HASAN ismine ve markasına DİKKAT

HASAN DEPOSU Yeni adresi: Bahçekapı Beyoğlu tramvay durağı karşısında

GRİPİN

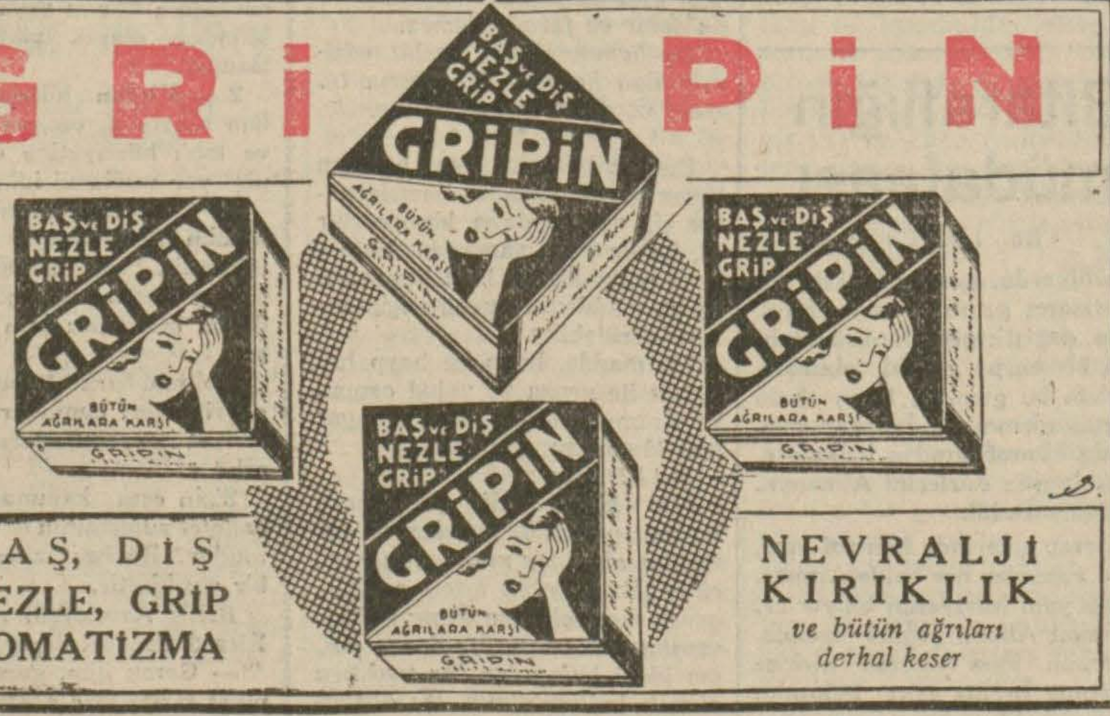

BAŞ, DİŞ
NEZLE, GRİP
ROMATİZMA

NEVRALJİ
KIRIKLIK
ve bütün ağrıları derhal keser

Lüzumunda günde 3 kaşe alınabilir.

ANNELER DİKKAT!

Et ve sebzelerin iyice pişmemesinden, meyvaların güzelce yıkanmamasından, içilen suların temiz ve saf olmamasından hâsıl olan solucan dediğimiz barsak kurtları en muzir hayvanlardır. Bunlar; ince barsağın iç zarına yapışarak ve kan emerek yetişir ve ürerler. Ekseriyetle çocuklarda bulunur.

Halsizlik, kansızlık, hazımsızlık, karın ağrıları, karın şişmeleri, burun, makat kaşınması, ishal, oburluk, baş dönmesi, salya akması, sar'aya benzer sinir halleri, gece korkuları, görmede ve işitmede bozukluk... Hep bu kurtların tesiridir.

Bir kutu *Santa*

Bu kurtların en birinci devasıdır. Büyük ve küçüklere emniyet ve itimatla verilir. Her çocuk seve seve yer.

DİKKAT: Kullandıktan 24 saat sonra solucan düşmezse çocuğunuzda solucan olmadığına itimat ediniz. Sıhhat Vekâletinin resmî müsaadesini haizdir. Tarzı istimali kutuların içinde yazılıdır. Fiyatı her eczahanede 20 kuruştur. (SANTA) ismine dikkat.

T.IŞ BANKASI
1940 küçük carî hesaplar

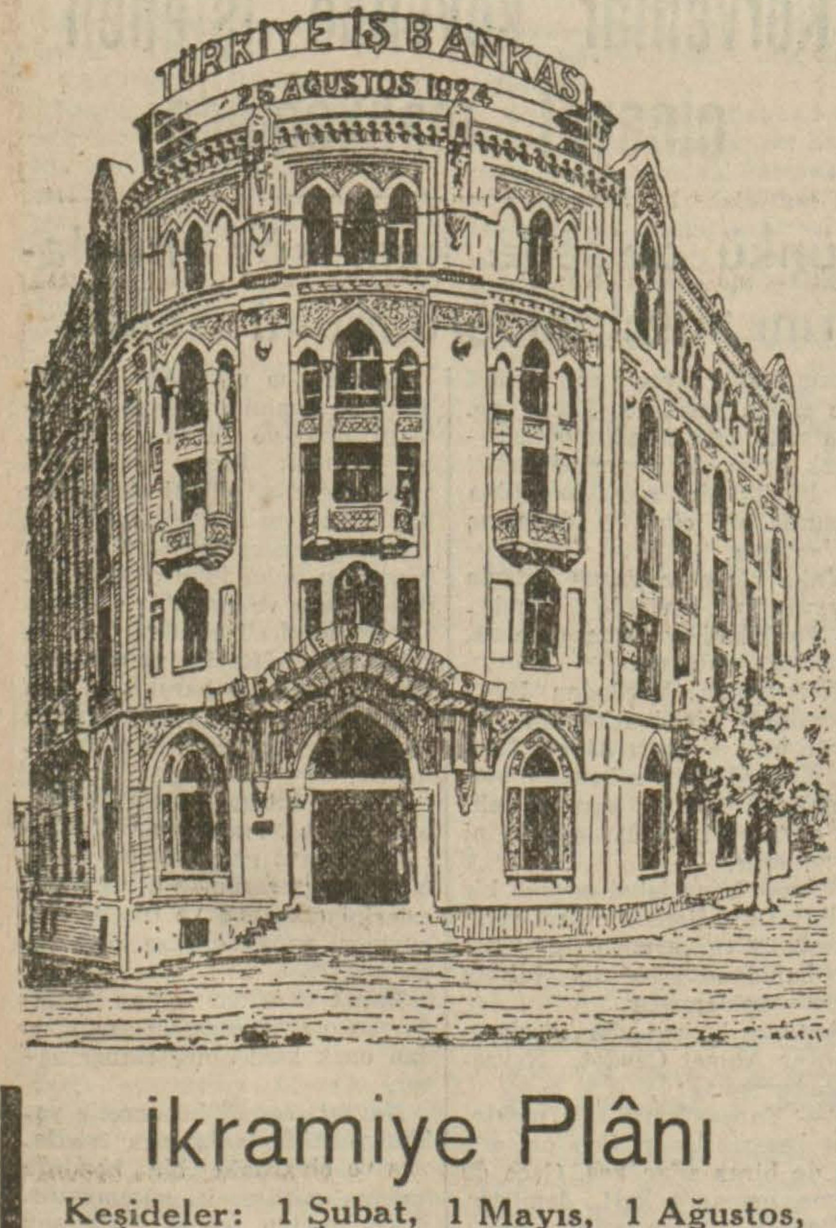

İkramiye Plânı

Keşideler: 1 Şubat, 1 Mayıs, 1 Ağustos, 1 İkinciteşrin tarihlerinde yapılacaktır.

Kumbaralı ve kumbarasız hesaplarında en az elli lirası bulunanlar kuraya dahil edileceklerdir.

1940 ikramiyeleri:

1 det	2000	liralık	=	2000.—	lira
3 „	1000	„	=	3000.—	„
6 „	500	„	=	3000.—	„
12 „	250	„	=	3000.—	„
40 „	100	„	=	4000.—	„
75 „	50	„	=	3750.—	„
210 „	25	„	=	5250.—	„

Türkiye İş Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş olmaz, aynı zamanda taliinizi de denemiş olursunuz.

Yeni Neşriyat:

Halet Efendi

Bay Enver Karal Osmanlı inhitat devrinin meşhur siması Halet Efendiye dair olan eserini, şimdiye kadar neşredilmemiş vesikaların fotoğrafilerile de birlikte Üniversite yayımları arasında bastırmıştır.

Eser Halet Efendinin 1802 — 1806 arasındaki Paris elçiliğini ihya ve tesbit ediyor.

Üçüncü Selimin yenilik hareketlerini ezen menfi cereyanda Halet Efendinin nasıl bir rol aldığını tahlil eden eser, kıymetli bir tarih parçası olduğu kadar, meraklı bir hikâye gibi de okunabilir. Tavsiye ederiz.

• • •

Musiki Tarihi

Musiki Edebiyatındaki değerli mevkii malûm olan Mahmud Ragıb Kösemihal tercüme yolu ile yeni bir (Musiki Tarihi) vücuda getirmiştir.

Eserin aslı Alis Gabo'nundur. Türkiyeye tahsis edilen birkaç sayfada dikkate şayan notlar vardır: Garp musikisinin Osmanlı sarayına Napolyon Bonapart'ın bando şeflerinden biri ile girdiğini, Abdülmecid zamanında sarayda gerçekten bir konservatuvar kurulmuş olduğu, Necib Paşa, Dürrinigâr Kalfa gibi iyi musikiciler yetiştiği kaydedildikten sonra Abdülhamid devrinde lüks ve fanteziden ileri gidilmediği söyleniyor. Bizde ses musikisinin ihmali ile modern bir bestekârlık cereyanı hâsıl olmamasının sebepleri kitaba göre şunlardır: Türk kadınının tesettürü, eski kulak itiyatları, gençlik toplantılarının yasak olması.

Eser halkevlerimizin musiki terakkisindeki yaptığı güzel vazifeyi tebarüz ettirmekte ve Hasan Feritle Necib Kâzımın, Ahmed Adnanla Cemal Reşid ve Ulvi Cemalin bu yeni devri açmaktaki gayretleri takdir edilmektedir. Kitabın son hükmü şu:

"Türk bestekârı taklitçi bir oryantalizm değil, ancak öz bir Türk musikisi yapmak vazifesi ile mükelleftir.„

Ancak bu hüküm müelifin midir, mütercimin midir, bu sayfalarda insanı tereddüde düşüren noktalar vardır.

Bir de bizim bildiğimiz (bestekâr)ın bir musiki tarihinde (bestegâr) yazılması işaret olunması yerinde bir yanlışlık olur sanırız.

Musiki Tarihi zevkle okunacak bir eserdir. Tavsiye ederiz.

Ankara Caddesinin en işlek yerinde
Kiralık dükkân
Vakıt Matbaası idaresine müracaat

BORSA

— Ankara 22-2-940 —

— ÇEKLER —

1 Sterlin (İngiliz)	5.21
100 Dolar (Amerika)	130.19
100 Fransız Frankı	2.95
100 Liret (İtalya)	6.68
100 İsviçre Frankı	29.105
100 Florin (Felemenk)	69.1324
100 Rayşmark (Alman)	—
100 Belga (Belçika)	21.8225
100 Drahmi (Yunan)	0.965
100 Leva (Bulgar)	1.5825
100 Çekoslovak kuronu	—
100 Pezeta (İspanya)	13.36
100 Zloti (Lehistan)	—
100 Pengö (Macar)	23.415
100 Ley (Romen)	0.6125
100 Dinar (Yugoslav)	3.065
100 Yen (Japon)	31.045
100 İsveç Kuronu	30.8275
100 Ruble (Rus)	—

— Esham ve Tahvilât —

Türk borcu I peşin	18.80
Ergani	19.87
Sıvas — Erzurum I	19.12
Sıvas — Erzurum VI	19.23
Merkez Bankası peşin	108.—

ZAYİ — Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasından 5630 No. lu defterimi zayi eylemiş olduğumdan yenisini çıkaracağımdan eskisinin hiç bir hükmü yoktur. 31413

Pangaltı Bilezikçi sokak No. 102
Mustafa Niyazi. (31413)

* * *

ZAYİ — Balabanda bulunan 16 numaralı kum deposunun nakliyat arabasının 3310 numaralı plâkası kaybolmuştur. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin kıymeti yoktur. (31494)

* * *

ZAYİ — 2218 numaralı bisiklet numarasını kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur. Said (31425)

SAHİBİ: *ASIM US*
Basıldığı yer: *VAKIT* Matbaası
Umum Neşriyatı idare eden: Refik Ahmet Sevengil

Nafıa Vekâletinden:

1/3/940 tarihinde Cuma günü saat 15 de Ankarada Nafia Vekâleti binası içinde Malzeme Müdürlüğü odasında toplanan malzeme eksiltme komisyonunda ceman (2057.50) lira muhammen bedelli Ankara istasyonunda vagon içinde teslim edilmek şartile bütün malzemesi müteahhide ait olmak üzere den imal edilmiş olarak 170 adet kilometre, 200 adet meyil ve 300 adet mahani levhalarının açık eksiltme usulile eksiltmesi yapılacaktır.

Eksiltme şartnamesi ve teferruatı bedelsiz olarak Malzeme Müdürlüğünden alınabilir.

Muvakkat teminat (154.31) liradır.

İsteklilerin muvakkat teminat ve şartnamesinde yazılı vesikalarla birlikte mezkûr gün ve saatte komisyonda hazır bulunmaları lâzımdır.

Inhisarlar umum müdürlüğünden:

İdaremizce satın alınacağı 15, 20/2/940 tarihlerinde ilân edilen Sandığı miktarı 900 adet iken sehven 9000 olarak ilân edilmiştir. Bunun 900 adet olduğu tashihan ilân olunur. (1383)

Tokat İcra Memurluğundan:

Elmacı oğlu Hüseyin karısı Müninenin tasarruf ve mülkiyetinde olup Alay Emini oğlu Zühtüye olan borcundan dolayı ikinci derece ve sıra ile ipotekli bulunan ve tamamına üç yeminli ehlivukuf tarafından 6000 lira kıymet konulan Tokatın malkayası mevkiinde kâin iki kısım köşk evini havi maamüştemilât bir bağın 2280 No. lı kanunla muayyen olan tecil müddetinin geçmesi kararlaştırılan taksitlerin vaktinde ödenmemesinden umumi hükümler dairesinde mezkûr bağ tekrar bu borçtan açık arttırmaya çıkarılmıştır.

Hududu - sağı Agop ve Ohan veresesi ve kuru balıkyan Ohanik ve Çorbaciyan kerimesi Meryem iken halen mütekait Feyzi ve Celâl hoca ve Kençağa oğlu Lûtfi bağları, solu su yolu ve Abduçoğlu Abdullah ve arkası Filibesyan Andon iken arada Abduçoğlu Abdullah ve Kençağa oğlu Lûtfi bağları, cephesi yol ile mahdut tapunun Ağustos 926 tarih 1 numara'ı sicillinde kayıtlıdır.

Evsafı - Bağ yolu üzerinde iki kapı ile antreli iki köşk evinden muttasıl birisi alt katta bir ahır bir mutfak üst katta iki oda bir köşk, diğer köşk evinin alt katı bir sofa bir kiler bir köşk iki mutfak bir oda ile üst kat bir sofa dört odadan ibaret bina [illegible] mı ahşaptır.. Buna yakın bir [illegible] ait ayrı ufak bir bina mevcuttur. [illegible] kısmında daimi akar vaziyette [illegible] havuz olan taraf divar ile çevrili, diğer taraflar açıktır. Bağ dört dönüm [illegible] den ibaret olup tahminen 3000 [illegible] üzüm 75-100 büyük ve küçük meyva ağacını havidir. Bu gayrimenkulün arttırma şartnamesi 8-3-940 tarihinden itibaren herkesin görebilmesi için dairece açıktır.

Birinci arttırma 28-3-940 tarihine rastlıyan Perşembe günü saat 14 [illegible] da Tokat icra dairesinde yapılacaktır. O gün ve saatte en çok arttıranın [illegible] bedeli tahmin olunan kıymetin yüzde yetmiş beşini doldurmadığı takdirde en çok arttıranın taahhüdü baki kalmak üzere satış on beş gün daha temdit olunarak 12-4-940 tarihine rastlıyan cuma günü aynı saatte [illegible] yerde ikinci açık arttırma yapılacaktır. Bu arttırmada birinci derece [illegible] tekle temin edilmiş olan [illegible] muaccel 802 lira 60 kuruş [illegible] geçmek şartiyle bağ ve [illegible] en çok arttırana üç defa bağırıldıktan sonra kati ihalesi icra kılınacaktır.

Satış peşin para iledir. Tellaliye, tapu harcı ihale masrafları varsa [illegible] terakim vergisi alana aittir. Arttırmaya iştirak etmek için bağın [illegible] men kıymetinin yüzde yedi [illegible] nisbetinde pey akçası veya milli bir bankanın teminat mektubunu vermeleri mecburidir. 2004 numaralı icra ve iflâs kanununun 126 ıncı maddesine göre gayri menkulün üzerinde ipotekli alacaklar ve diğer alâkadarların ve irtifak hakkı sahiplerinin bu haklarını hususile faiz ve masarife dair olan iddiaları varsa ilân tarihinden itibaren [illegible] gün içinde evrakı müsbitelerile bildirmeleri aksi halde hakları tapu sicillerile sabit olmadıkça paylaşmadan hariç kalacakları ve daha fazla malûmat almak istiyenlerin 940/37 [illegible] numarası ile memuriyetimize [illegible] olunur. [illegible]

İst. İkinci İcra Memurluğundan:

D. 40/186

Bir borçtan dolayı haciz altında olup paraya çevrilmesine karar verilen bir adet boyanmış kumaşları ütülemek için makina ile bir adet su sıkma motörü (Santır füş) 27 Şubat 940 salı günü saat 13 den 15 e kadar Sandalbedesteni mezat dairesinde satışı icra edilecektir. Kıymetini bulmadığı takdirde 5 Matr 940 salı günü aynı mahalde ve tayin edilen saatte icra edilecektir. İsteklilerin mahallinde hazır bulunacak memuruna müracaa-